

بررسی و آسیب‌شناسی قانون تاسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری

لیلی نیاکان، هیئت علمی پژوهشکده بیمه
۱۴۰۲/۰۶/۲۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سرفصل مطالب

- مقدمه
- آسیب‌شناسی قانون تاسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری
- محورهای حایز اهمیت براساس مطالعات بین‌المللی
- محورهای نیازمند اصلاح / بازنگری / توجه ویژه از سوی نهاد ناظر

مقدمه

- ❑ ضرورت مداخله و تنظیم‌گری دولت در بازارهای بیمه‌ای به دلایل متعددی از جمله وجود نارسایی‌ها و شکست بازار
- ❑ تنظیم و هدایت بازار بیمه و فعالیت‌های بیمه‌ای و حمایت از بیمه‌گذاران و بیمه‌شدگان، مستلزم وجود نهادهای حاکمیتی و نظارتی و کارکرد موثر و کارآمد آنها از طریق تصویب مقررات مورد نیاز برای تنظیم بازار بیمه
- ❑ عوامل متعدد ایجاد تحولات صنعت بیمه در سطح جهانی و ملی: تغییر در ریسک‌های پیش روی صنعت بیمه، ظهور ریسک‌های جدید، تحولات تکنولوژیک در طراحی و ارائه محصولات بیمه‌ای، تغییر در وظایف و ساختار شرکت‌های بیمه، تغییر در ساختار صنعت بیمه، تغییرات بازارهای مالی و ...
- ❑ پویایی‌ها و تحولات اخیر در ساختار صنعت بیمه ایران: تأسیس و آغاز به کار شرکت‌های بیمه جدید تخصصی، گسترش فعالیت استارت‌آپ‌ها و تحول دیجیتال در صنعت بیمه کشور و ...
- ❑ پیش‌بینی الزامات و شرایط سیستم نظارتی مورد نیاز شرایط جدید بازار بیمه
- ❑ توجه به الزامات ساختاری نهاد ناظر در همگام شدن با تحولات به‌وجود آمده و پیش روی صنعت و پاسخگویی به توسعه شرکت‌ها و نهادهای بیمه‌ای.

مقدمه

وظایف اصلی نهاد ناظر بیمه‌ای در کشورهای مورد مطالعه (آلمان، انگلیس، استرالیا، کانادا، هند، مالزی، ترکیه، هنگ‌کنگ و کره جنوبی):

- حمایت از حقوق بیمه‌گذاران و سایر ذینفعان و ایجاد سازوکارهای لازم برای تحقق آن؛
- اطمینان از عملکرد مناسب و با ثبات و یکپارچگی بازار مالی؛
- شناسایی، پیش و اقدام جهت کاهش یا حذف ریسک‌های سیستمی؛
- تنظیم مقررات احتیاطی خرد برای بیمه‌گران؛
- نظارت بر رعایت قوانین و مقررات توسط مؤسسات نظارت‌شونده؛
- وضع عوارض یا حق‌نظارت و سایر هزینه‌ها برای نیل به اهداف نظارتی؛
- نظارت بر حاشیه توانگری شرکت‌های بیمه؛
- نظارت بر سرمایه‌گذاری شرکت‌های بیمه؛
- اعمال مجازات‌های مالی و کیفری برای متخلفین از مقررات بیمه‌ای؛
- درخواست اطلاعات، انجام بازرسی، سؤال و تحقیق شامل حسابرسی از شرکت‌های بیمه، واسطه‌ها، کارگزاران بیمه و سایر سازمان‌های مرتبط با صنعت بیمه؛
- تعیین استاندارد و شیوه حسابداری مورد استفاده توسط شرکت‌های بیمه و واسطه‌های بیمه‌ای.

رئوس وظایف نهاد ناظر بر اساس ۲۵ اصل اساسی بیمه‌ای IAIS:

• اعطای مجوز فعالیت بیمه‌گری به شرکت‌های بیمه؛

• تایید صلاحیت مدیران و افراد کلیدی در شرکت‌های بیمه؛

• حاکمیت شرکتی؛

• مدیریت ریسک و کنترل داخلی؛

• بازرسی نظارتی و گزارشگری؛

• اعمال اقدامات پیشگیرانه، اصلاحی و تحریمی؛

• اتکایی قراردادهای بیمه؛

• ارزشگذاری دارایی‌ها و بدهی‌ها و سرمایه‌گذاری‌ها؛

• مدیریت ریسک شرکتی و توانگری؛

• کفایت سرمایه؛

• نظارت بر فعالیت واسطه‌های بیمه‌ای؛

• هدایت کسب و کار و نظارت احتیاطی؛

• افشای عمومی و مقابله با تقلبات بیمه‌ای و پولشویی.

جمع‌بندی بخش اول

با توجه به مباحث مطرح شده، آیا می‌توان نتیجه گرفت که بهترین مدل نظارت/تنظیم‌گری برای همه موارد وجود دارد؟ پاسخ به طور طبیعی «خیر» است. هیچ مدلی بهتر از دیگری نیست و همه چیز به ویژگی‌های منحصر به فرد یک کشور، از جمله ماهیت سیستم مالی، محیط خارجی که ساختار نظارتی و تنظیم مقررات در آن ایجاد یا اصلاح شده است، و مرحله توسعه بازارهای مالی بستگی دارد.

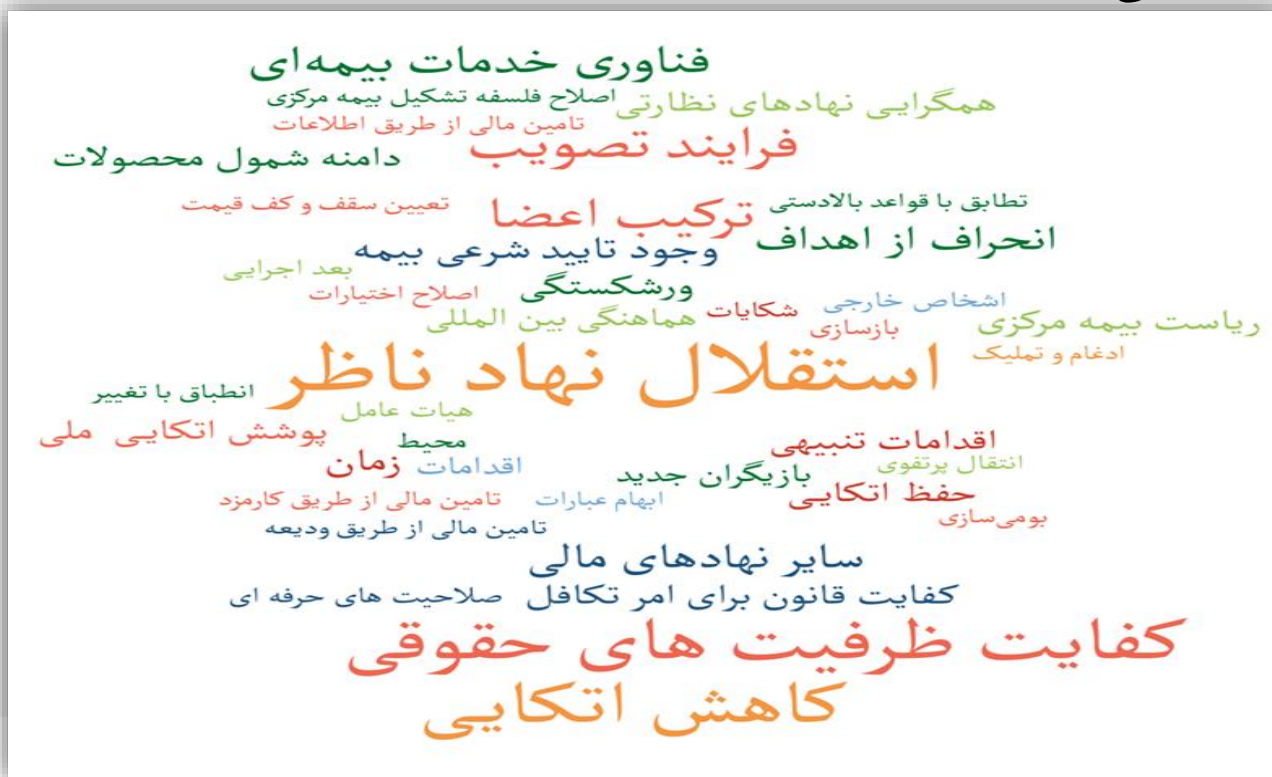
آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

- مصاحبه نیمه‌ساختاریافته عمیق با ۱۰ نفر از روسای کل سابق و اعضای هیات‌عامل سابق و فعلی بیمه مرکزی (۲۵ ساعت مصاحبه) پیرامون چالش‌ها، فرصت‌ها و تهدیدها و اهم موضوعات موجود در قانون تاسیسی.
- سوالات باز مصاحبه شامل: مهم‌ترین نقاط قوت، چالش‌ها و خلاءهای قانون تاسیسی بیمه مرکزی چیست؟ این قانون با توجه به مرور زمان و تحولات صنعت در داخل و خارج از کشور، نیاز به چه اصلاحاتی دارد؟ آیا در قانون موجود برای موضوعات جدیدی نظیر تکافل، مؤسسات تضمین، فناوری‌های جدید، انتشار اوراق‌بهادار بیمه‌ای و ریسک‌های نوظهور ظرفیت وجود دارد یا نیازمند ظرفیت‌سازی است؟ نظر شما در مورد موضوعاتی از قبیل نقش و اهداف بیمه مرکزی، وظایف و اختیارات ارکان بیمه مرکزی، شورای عالی بیمه و ترکیب آن، ارتباط بیمه مرکزی با نهادهای بالادستی به‌ویژه وزارت اقتصاد، اتکایی اجباری و منابع مالی نهاد ناظر، و سرمایه‌گذاری خارجی با توجه به مفاد قانون تاسیسی چیست و آیا از این منظر قانون شفافیت و صراحت کافی دارد؟ آیا اقدامات نظارتی مندرج در قانون برای پیشگیری از بحران شرکت‌های بیمه و اقدام مناسب در زمان بحران، کفایت دارد؟
- استفاده از سؤالات پیگیرانه و پرسش‌های تکمیلی با هدف شفافیت هر چه بیشتر موضوع و جهت دادن بحث‌ها به سمت شکل‌گیری مقوله‌های مرتبط.

آسیب شناسی قانون تاسیسی

- ❖ تحلیل محتوای مصاحبه‌ها با استفاده از نرم‌افزار MAXQDA؛ کد گذاری اولیه
- ❖ موضوعات محوری (اهمیت کدهای اولیه بر حسب فراوانی): همگرایی نهادهای نظارتی، استقلال نهاد ناظر، کاهش اتکایی، ریاست بیمه مرکزی، فرایند تصویب مقررات، ترکیب اعضای شورای عالی بیمه، فناوری خدمات بیمه‌ای و کفایت ظرفیت‌های حقوقی.

آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

❖ هر واحد معنادار، یعنی بخشی از متن مصاحبه، در یک کلمه کوتاه که به آن کد اولیه می‌گوییم تلخیص و خلاصه‌سازی شده است.

واحد‌های معنادار	کدها/مقوله‌ها/مقوله‌های اصلی
زمان زیادی از تصویب قانون تأسیس بیمه مرکزی و بیمه‌گری گذشته و محیط پیرامونی صنعت بیمه تغییرات زیادی داشته است که انتظار می‌رود در سازمان بیمه مرکزی و صنعت بیمه منکس شونده با منابع اولین نقطه تغییر، در قوانین مبنایی یعنی قانون بیمه و قانون تأسیس خواهد بود.	زمان و محیط
تغییرات فناوری در فرایند خدمات بیمه‌ای اعم از عملیات بیمه‌گری، فروش، نحوه پرداخت خسارت و همه شئون فعالیت بیمه‌گری و همچنین عملیات نظارتی نهاد ناظر.	فناوری خدمات بیمه‌ای
خلأهای قانونی	خلأهای قانون
ابهام در برخی واژگان و عبارات قانون	ابهام عبارات
تجربه جهانی و استانداردهای IASB	هماهنگی بین‌المللی
انکابی اجباری با توجه به تجربه جهانی و صنعت بیمه کشور، حذف تدریجی آن طی دوره ۵ تا ۱۰ سال پیشنهاد می‌شود.	کاهش انکابی
طی این دوره گذار، زیرساخت‌های جایگزین باید فراهم‌شده و اطلاعاتی که پیش‌ازین از طریق تعاملات انکابی اجباری در اختیار نهاد ناظر قرار می‌گرفت، از طریق فناوری اطلاعات فراهم گردد.	تأمین مالی از طریق اطلاعات
برای تأمین مالی نهاد ناظر، سازوکار ودیعه که در قانون تأسیس دیده‌شده، باید فعال شود.	تأمین مالی از طریق ودیعه
اخذ کارمزد بابت خدماتی که ناظر به صنعت ارائه می‌دهد (نظیر اعطای مجوز فعالیت به عرضه‌کنندگان بیمه)، منبع دیگر تأمین مالی نهاد ناظر می‌تواند باشد.	تأمین مالی از طریق کارمزد
یکی از کارکردهایی که در حال حاضر برای انکابی اجباری برشمرده می‌شود، حمایت از شرکت بیمه‌ای است که دچار مشکل می‌شود، در صورت حذف انکابی اجباری، صندوق حمایت از بیمه‌گذاران باید فعال شود.	کاهش انکابی/حمایت از بیمه‌گذاران
در خصوص انکابی ملی، حذف انکابی اجباری و اختیاری از بیمه مرکزی و تأسیس شرکت انکابی ملی طبق الگوی MIT ترکیه راه‌حل مناسبی است که در نهایت، با واگذاری این شرکت به بخش خصوصی، ورود دولت در امر انکابی اعم از اجباری و خصوصی نیز حذف می‌شود.	کاهش انکابی
قراردادهای بیمه‌ای از جنبه‌های رعایت نرخ و شرایط، استانداردهای پرداخت خسارت و ... باید به‌صورت هوشمند و خودکار نظارت شوند.	هوشمند سازی نظارت
بیمه مرکزی باید رویکرد نظارتی خود را از تطبیق گسترش داده و به رویکرد نظارت مبتنی بر ریسک برسد. با تغییرات فناوری، گریزی از نظارت مبتنی بر ریسک نیست و در این خصوص قانون تأسیس خلأ جدی دارد.	نظارت مبتنی بر ریسک

آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

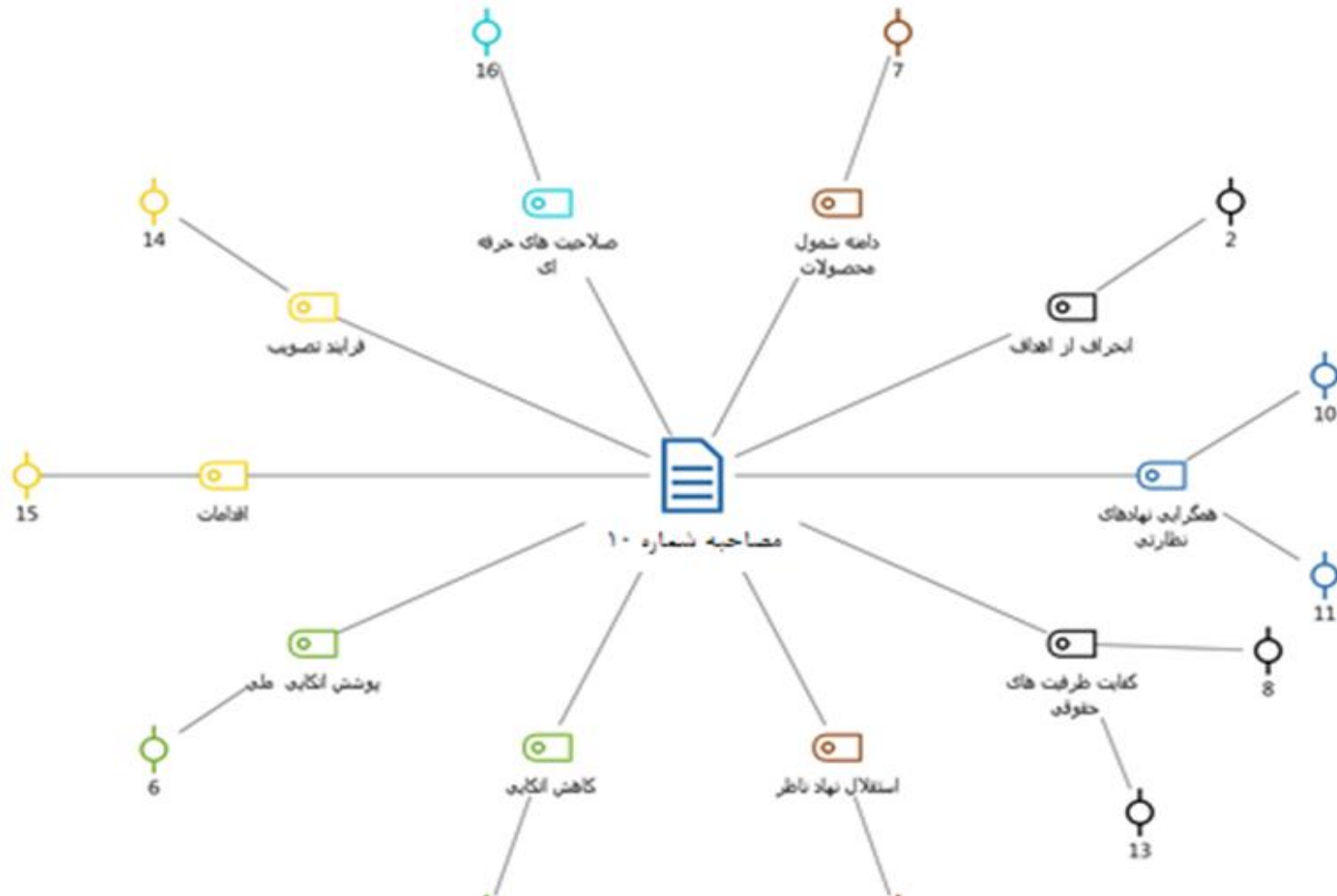
فناوری خدمات بیمه‌ای	با تغییرات فناوری، گریزی از نظارت مبتنی بر ریسک نیست و در این خصوص قانون تاسیسی خلأ جدی دارد.
اتفاق با تغییر	قراردادهای هوشمند به رسمیت شناخته نشده و لازم است نگاه قانون در این خصوص حمایتی باشد. در موضوع حاکمیت شرکتی، فرایند انتخاب هیئت‌مدیره، کمیته‌ها و... همگی نیاز به زیرساخت‌های فناوری دارد.
تمرکز بر کلیات و پرهیز از جزئی‌نگری	نگاه تخصصی ناظر باید روی این موارد باشد و نه تمرکز روی فرایندهای جزئی. این دیدگاه باید در قانون تاسیسی دیده شود که نظارت در سطح کلان اعمال گردد و از جزئیات قائله گرفته شود.
سایر نهادهای مالی	تعامل با بازار سرمایه از پیامدهای صحت بیمه تأثیر غیرمستقیم بر اقتصاد کشور است که در قالب سرمایه‌گذاری‌ها انجام می‌شود. از ظرفیت بازار سرمایه می‌توان برای مدیریت ریسک‌های بزرگ و فاجعه‌آمیز یا لوریج نهاد ساز ریسک‌های بیمه‌ای استفاده کرد. تحقق این امر، نیازمند زیرساخت و تملکات بین دستگاهی است. نهادهای واسط نظیر SPV باید شکل بگیرد و امکان عرضه ریسک به بازار سرمایه مهیا شود.
سایر نهادهای مالی	بحث بانک‌سیمه در قانون منظور مانده و تعریف سالیانه‌ای از آن ارائه شده است که در حالی که ظرفیت خوبی به‌ویژه برای توسعه بیمه‌های زندگی خواهد بود. استفاده از این ظرفیت مستلزم زیرساخت‌های مقرراتی است. این خدمات چگونه عرضه شود و چگونه بر آن نظارت شود؟ این خدمت باید در قانون تاسیسی به‌عنوان یک خدمت بیمه‌ای که مثالی آن بیمه‌های بازرگانی هستند، به رسمیت شناخته شود.
دامنه شمول محصولات	دامنه شمول بیمه‌های بازرگانی در حال حاضر ابهام دارد؛ برای مثال، در حوزه معین (استدوق بیمه معدن)، کشاورزی (استدوق بیمه کشاورزی)، انرژی (استدوق بیمه نفت‌کش‌ها) و حتی درمان (بیمه و تکمیلی که مرز بیمه‌های اجتماعی و بازرگانی باید به‌صورت شفاف تعریف شود).
دامنه شمول محصولات سایر نهادهای مالی	استدوق‌های بازنشستگی در بین سه خلع مالی در کجا قرار می‌گیرند؟ پیشنهاد این است که موارد ذکر شده به همراه استدوق‌های بازنشستگی خصوصی تحت نظارت بیمه مرکزی قرار گیرند. اگرچه چارچوب نظارتی متفاوتی را می‌طلبد، لذا ردی از این موارد باید در قانون تاسیسی بیاید.
دامنه شمول محصولات سایر نهادهای مالی	شرکت‌های تضمین باید زیرمجموعه بیمه‌های بازرگانی قرار گیرند؛ در حال حاضر قانون در این خصوص سکوت است. البته منظور ارائه تضمینی است که به مفهوم بیمه نزدیک بوده و با تضمین ارائه شده توسط استدوق ضمانت صادرات تفاوت دارد.
دامنه شمول محصولات	عدم شفافیت در تعریف شمول بیمه‌های بازرگانی
تشخیص خارجی	عدم فعالیت شرکت‌های بیمه خارجی

آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

❖ کدهای پرتکرار که شامل نظرات اصلی هر فرد می‌باشد:

آسیب شناسی قانون تاسیسی

آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

❖ از دسته‌بندی کدهای اولیه، ۲۵ مقوله اصلی (محوری) و فرعی حاصل شده است.

مقولات محوری	مقولات فرعی	کدهای اولیه
ساختار تنظیم‌گری و نظارت استقلال		یکپارچگی نظارت و تنظیم‌گری
		اصلاح اختیارات
		همگرایی نهادهای نظارتی
بودجه نهاد ناظر	راهکارهای جایگزین	استقلال نهاد ناظر
		کاهش اتکایی
		حفظ اتکایی
		تأمین مالی از طریق ودیعه
		تأمین مالی از طریق اطلاعات
		تأمین مالی از طریق کارمزد
ساختار سازمانی نهاد ناظر	شورای عالی	یوشش اتکایی ملی
		اقدامات
		ترکیب اعضا
		فرایند تصویب
		هیئت عامل
		صلاحیت‌های حرفه‌ای
بعد اجرایی	ضمانت اجرا	تمرکززدایی
		ریاست بیمه مرکزی
		تمرکز بر کلیات و پرهیز از جزئی‌نگری
		نظارت مبتنی بر ریسک
		هوشمند سازی نظارت
		اقدامات تنبیهی
بعد حقوقی	اعصار	انتقال پرتقوی
		ادغام و تملیک
		تعیین سقف و کف قیمت
		شکایات
		رفع چالش‌های متنی قانون
		نیاز به قوانین ماهوی
		اصلاح فلسفه تشکیل بیمه مرکزی
		تغییر ماهیت حقوقی بیمه مرکزی
		حمایت در برابر تهدیدات مالی و حیثیتی
		هماهنگی بین‌المللی
عدم توانگری		
بازسازی		

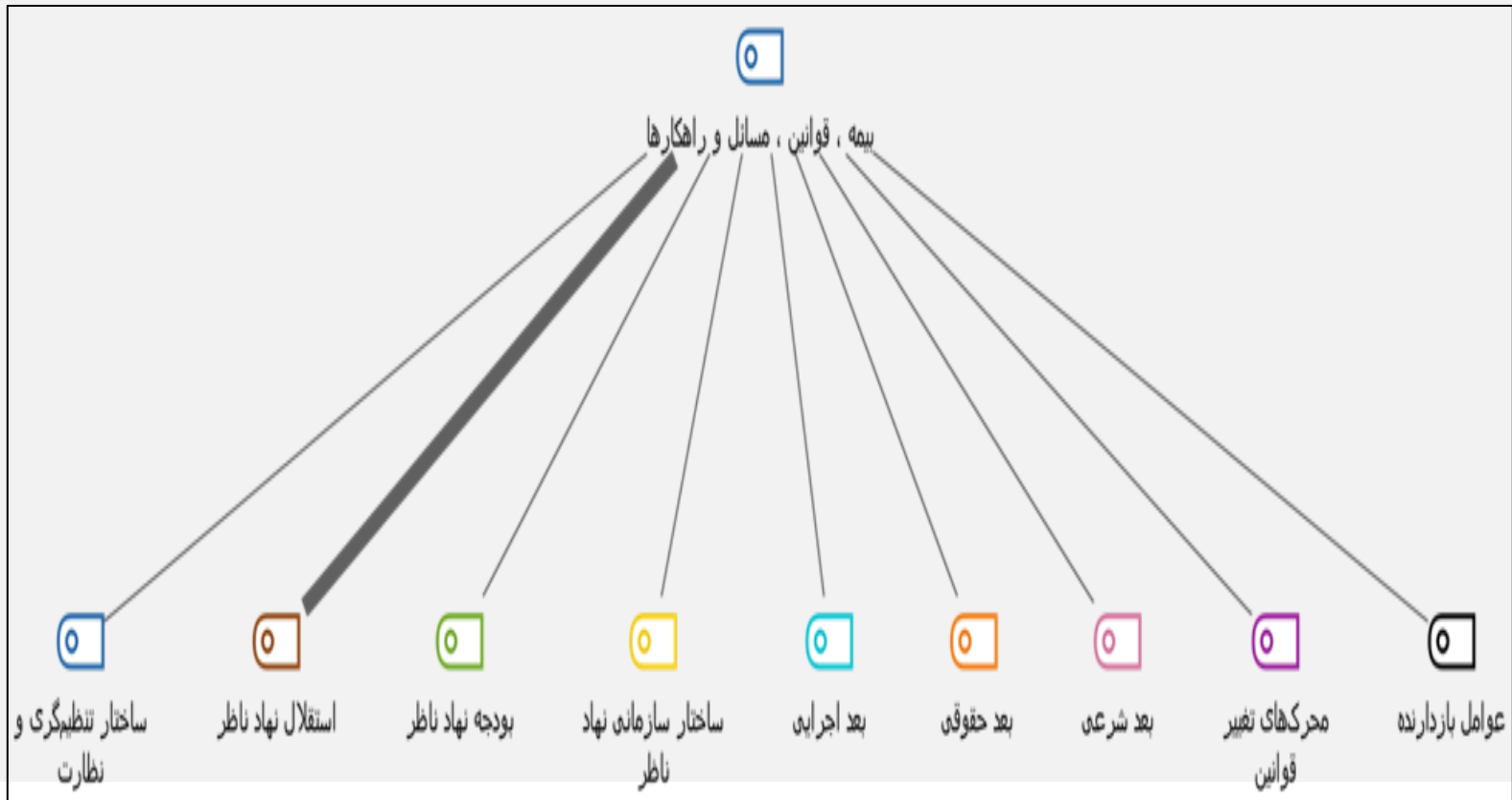

آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

مقولات محوری	مقولات فرعی	کدهای اولیه
		ورشکستگی
بعد شرعی		کفایت قانون برای امر تکافل
		وجود تائید شرعی بیمه
محرک‌های تغییر قوانین	انطباق با تغییر	خلأهای قانون
		ابهام عبارات
		فناوری خدمات بیمه‌ای
		محیط
	تعاملات	زمان
		محصولات جدید
		بازیگران جدید
		اشخاص خارجی
		سایر نهادهای مالی
		دامنه شمول محصولات
عوامل بازدارنده	فرایند نامطلوب تغییر	بومی‌سازی
		تطابق با قواعد بالادستی
		نظارت اصل محور به جای قاعده محور
		مسیر تاریخی نهادی نهاد ناظر
		ثبات اصول
		کفایت ظرفیت‌های حقوقی
		انحراف از اهداف

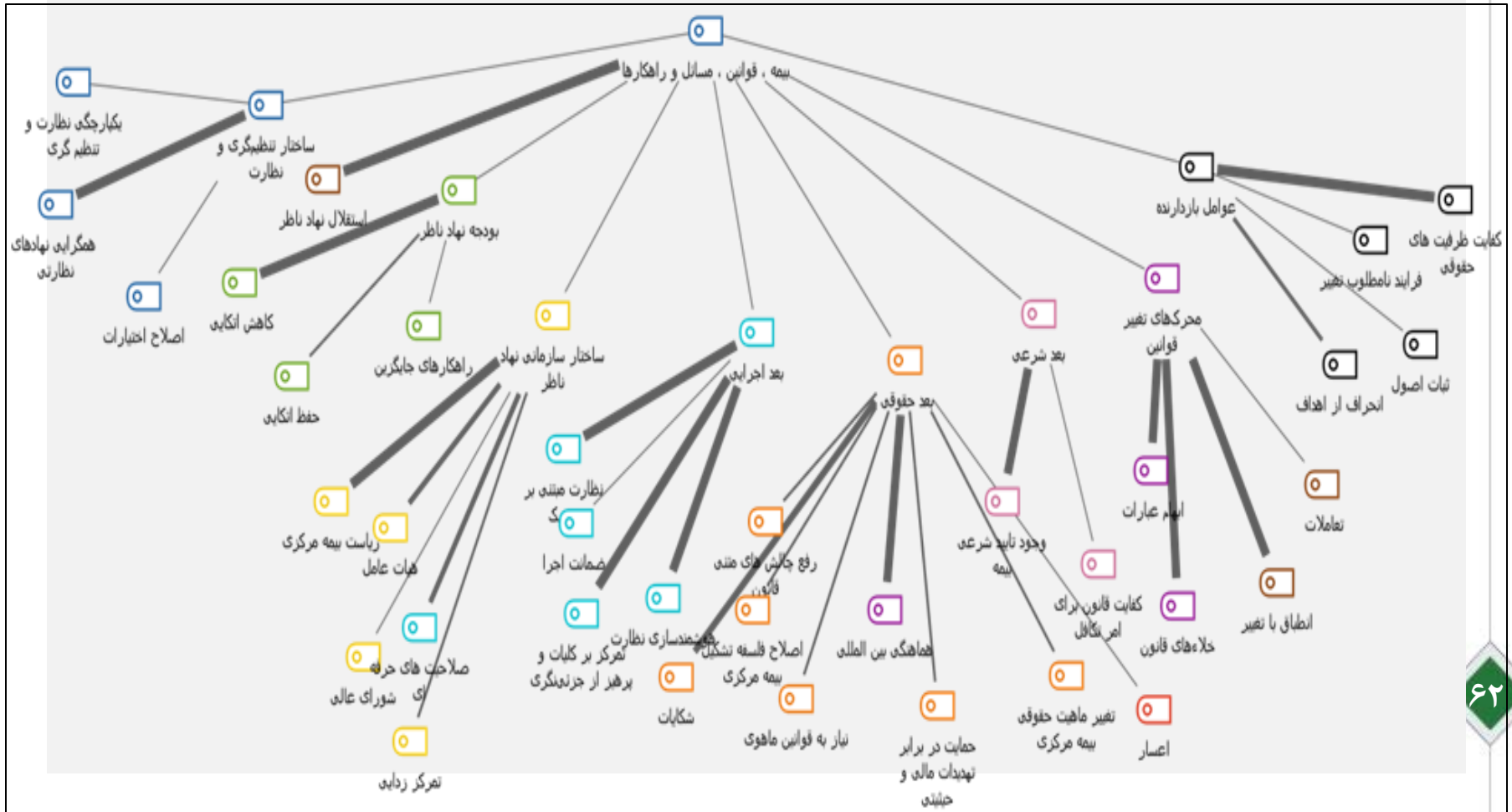
آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

❖ **مقولات اصلی یا کدهای محوری:** عوامل بازدارنده، محرک‌های تغییر قوانین، بُعد شرعی، بُعد حقوقی، بُعد اجرایی، ساختار سازمانی نهاد ناظر، بودجه نهاد ناظر، استقلال نهاد ناظر، ساختار تنظیم‌گری و نهاد ناظر و ساختار تنظیم‌گری و نظارت.

آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

❖ مقولات محوری و فرعی:

آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

❖ جمع‌بندی نتایج بخش مصاحبه:

✓ کدهای اولیه یکپارچگی نظارت و تنظیم‌گری، اصلاح اختیارات رئیس کل و هیات عامل، و همگرایی نهادهای نظارتی، در مقوله ساختار تنظیم‌گری و نظارت قرار گرفته‌اند؛ زیرا از دیدگاه محقق این موارد دارای وجوه مشترکی هستند. این وجوه مشترک شامل مواردی همچون نظارت، تنظیم‌گری و یکپارچگی آن در صنعت بیمه است.

✓ کد اولیه استقلال نهاد ناظر در اکثر مصاحبه‌ها درج شده است؛ لکن به دلیل تأکید خبرگان بر عوامل بازدارنده تغییر قوانین، در هیچ‌یک از مقولات جای نگرفته است. فرایند نامطلوب تغییر قوانین در کشور شامل مدت‌زمان طولانی و احتمال انحراف از اهداف تغییر قوانین، از جمله دلایل پشتیبان عدم استفاده از راهکار تغییر قانون برای مقوله استقلال نهاد ناظر است.

✓ در دسته بودجه نهاد ناظر کدهای اولیه‌ای که دارای محتوای مالی هستند، با مقوله‌های فرعی تحت عنوان راهکارهای تأمین مالی، به علت ارتباط با مبحث مالی در یک دسته قرار گرفته‌اند. همچنین کدهای اولیه کاهش نقش اتکایی و حفظ آن در مصاحبه‌ها، مربوط به بخش‌های مالی بوده‌اند و در این دسته قرار گرفته‌اند. کد کاهش نقش اتکایی در اکثر مصاحبه‌ها مشاهده شده است.

آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

- ✓ در مقولهٔ ساختار سازمانی نهاد ناظر، در این قسمت کدهایی مانند ریاست بیمه مرکزی، هیئت عامل و اعضای شورای عالی بیمه به علت مرتبط بودن با ساختار در این دسته و کدهایی مانند اقدامات و صلاحیت‌ها، مربوط به بخش اجرایی این مقوله هستند که با توجه به متون مصاحبه و تجزیه و تحلیل‌ها در یک مقوله جای گرفته‌اند.
- ✓ در مقولهٔ بعد اجرایی، موارد مرتبط به عملیات اجرایی درج شده‌اند که شامل ۱ مقولهٔ فرعی ضمانت اجرایی با ۴ کد اولیه و ۳ کد اولیه دیگر است و مواردی را تبیین می‌کنند که مربوط به اقدامات اجرایی بیمه مرکزی است. تمرکز برخی مصاحبه‌شونده‌ها بر این موضوعات، شاهدی بر تجربه و تخصص آنها در حوزه مسائل اداری و اجرایی بیمه مرکزی است.
- ✓ در مقولهٔ بعد حقوقی صنعت بیمه ملاحظه می‌شود که مواردی مانند شکایات، حمایت از بیمه‌گذاران، ورشکستگی و کلیه امور حقوقی به دلیل تکرار در مصاحبه‌ها در این مقوله قرار گرفته‌اند. در واقع، محققان بر اساس ادبیات موضوع، دسته‌بندی شاخه‌های علمی در صنعت بیمه و پاسخ خبرگان این مقوله را تعریف نموده‌اند.

آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

✓ در مقوله محرک‌های تغییر قوانین مواردی که در موافقت با تغییر قوانین بیمه هستند درج شده‌اند. از جمله این موارد خلأها، ابهامات، محصولات و نهادهای جدید و ... هستند که همه در مقوله محرک‌های تغییر قوانین جمع‌آوری شده‌اند. در این مقوله، دیدگاه‌های خبرگان در مورد تغییرات لازم در قوانین حاکم بر صنعت بیمه به صورت انتزاعی و ایده‌آل‌گرایانه درج شده‌اند. لکن، برای تکمیل دیدگاه خبرگان در مورد تغییر قوانین و مقررات، عوامل بازدارنده تغییر قوانین به صورت جداگانه در مقوله زیر درج شده‌اند.

✓ در مقوله عوامل بازدارنده، ملاحظات نظری و عملی تغییر قوانین و مقررات در صنعت بیمه تجمیع شده‌اند. مقوله فرعی دیگری با نام فرایند نامطلوب تغییر قوانین در این مقوله جای گرفته است که حاوی کدهای اولیه‌ای مانند کفایت ظرفیت‌های حقوقی، بومی‌سازی، مسیر تاریخی تاسیس نهاد ناظر و ... است. این موارد توضیح می‌دهند که تغییر قوانین در کشور عموماً با **خطر انحراف از مسیر اهداف** مدنظر مواجه می‌شوند. به این معنی که قانون تغییر یافته عمدتاً می‌تواند شامل مواردی باشد که نه تنها اهداف اولیه مدنظر را برآورده نسازد، که حتی نتیجه برخلاف ایده‌های اولیه اصلاح قانون باشد. **تخصیصی بودن مسائل صنعت بیمه** عامل دیگری است که می‌تواند این آثار سوء را افزایش دهد؛ لذا **حفظ اختیارات حقوقی صنعت بیمه در نهاد تخصصی نظیر شورای عالی بیمه** از نظر خبرگان راهکاری مناسب است.

آسیب‌شناسی قانون تاسیس

ارسال پرسشنامهٔ سنجش دیدگاه فعالان صنعت بیمه در مورد موضوع تحقیق، برای ۵۲ نفر از مدیران ارشد صنعت بیمه از بیمه مرکزی، سندیکای بیمه‌گران، انجمن حرفه‌ای و شرکتهای بیمه و همچنین اساتید دانشگاهی (۲۵ پاسخ دریافت شده):

با سلام و احترام؛

ضمن تشکر از اختصاص وقت گران‌بهای خود به مشارکت در مطالعات حوزه صنعت بیمه، به اطلاع می‌رساند؛ هدف این پرسشنامه، کسب دیدگاه صاحب‌نظران و خبرگان در مورد خلاصه‌ها و چالش‌های احتمالی قوانین و مقررات حاکم بر فعالیت نهاد ناظر و تنظیم‌گر صنعت بیمه (قانون تاسیس بیمه مرکزی ج.ا.ا) و ارائه پیشنهادات اصلاحی است. با توجه به اهمیت موضوع تحقیق و تاثیر آن بر توسعه و آینده صنعت بیمه، بذلتوجه و پاسخ به پرسش‌های ذیل می‌تواند نقش بسیار مهمی در ارائه پیشنهادات اثربخش و کاربردی داشته باشد. پیشاپیش از همکاری شما کمال تشکر و قدردانی می‌شود.

مشخصات عمومی:

سن: _____

تحصیلات: _____

شغل: _____

سابقه کار مرتبط با بیمه (سوابق مدیریتی): _____

تاریخ شروع و خاتمه فعالیت در صنعت بیمه: _____

محل خدمت فعلی: _____

بخش اول: سوالات تک انتخابی

خواهشمند است ضمن انتخاب گزینه مناسب برای سوالات زیر براساس طیف تعریف شده، توضیح یا اظهار نظر خود درخصوص موضوع مورد سوال را هم مرقوم بفرمایید.

۱. با توجه به شرایط کشور، حفظ یکپارچگی نظارت و تنظیم‌گری در بیمه مرکزی نیز (نظیر بانک مرکزی، سازمان بورس و مجلس شورای اسلامی) ضروری است؛ زیرا بدون ابزار نظارت، تعیین مقررات نیز ضمانت اجرای کافی نخواهند داشت.

کاملاً موافق موافقم نظری ندارم مخالفم کاملاً مخالفم

توضیحات: _____

۲. وظایف و اختیارات برشمرده شده برای بیمه مرکزی و شورای عالی بیمه در قانون تاسیس بیمه مرکزی، برای مدیریت صنعت بیمه کافی است.

کاملاً موافق موافقم نیازمند اصلاح است مخالفم کاملاً مخالفم

توضیحات: _____

۳. ادغام نهادهای ناظر صنعت مالی (بورس، بانک و بیمه) می‌تواند منجر به ارتقای خدمات صنعت بیمه در کشور شود.

کاملاً موافق موافقم نظری ندارم مخالفم کاملاً مخالفم

توضیحات: _____

۴. براساس قانون، بیمه مرکزی ذیل وزارت امور اقتصادی و دارایی تعریف نشده است؛ مصوبات شورای عالی بیمه باید به امضای رئیس‌کل بیمه مرکزی برسد؛ لذا بیمه مرکزی از نظر قانونی استقلال کافی دارد.

کاملاً موافق موافقم نیازمند اصلاح است مخالفم کاملاً مخالفم

توضیحات: _____

۵. با توجه به تجربه جهانی و ملی، حفظ نقش انکابیی بیمه مرکزی از یک‌سو ممکن است به زیان سودآوری صنعت بیمه باشد. از سوی دیگر با توجه به تحریم‌ها و شرایط کشور، حذف انکابیی بیمه مرکزی ممکن است باعث افزایش ریسک صنعت بیمه و تضعیف قدرت نظارت بیمه مرکزی و رعایت مقررات شود. نقش انکابیی بیمه مرکزی چگونه باید باشد؟

به‌صورت کامل حذف شود.

به‌صورت تدریجی کاهش یابد.

به‌صورت تدریجی افزایش یابد.

آسیب شناسی قانون تاسیسی

تصمیم‌گیری در اختیار بیمه مرکزی قرار داده شود.

نظری ندارم.

توضیحات:

۶. دیدگاه شما در مورد افزایش دوره رئیس کل بیمه مرکزی به بیش از ۴ سال و عزل نشدن آن مگر به شرط محکومیت دادگاهی چیست؟

کاملاً موافق موافقم نیازمند اصلاح است مخالفم کاملاً مخالفم

توضیحات:

۷. دیدگاه شما در مورد ایجاد دسترسی و اشتراک اطلاعات بانکی و سوابق بیمه‌ای افراد متقاضی بیمه‌نامه بین نهاد ناظر و همه شرکت‌های بیمه چیست؟

کاملاً موافق موافقم نظری ندارم مخالفم کاملاً مخالفم

توضیحات:

۸. با توجه به شرعی بودن بیمه‌های متداول و کفایت قانون در این زمینه، تکافل می‌تواند به صورت فعالیت تکمیلی (در قالب محصول ساختار کسب‌وکاری جدید) در صنعت بیمه حضور داشته باشد.

کاملاً موافق موافقم نظری ندارم مخالفم کاملاً مخالفم

توضیحات:

۹. شیوه‌های جدید بیمه‌گری نظیر کیتبو و متقابل نیازمند بررسی و اصلاح قوانین و مقررات هستند. با وجود این شورای عالی بیمه در ایران، اختیارات کافی برای توسعه شیوه‌های نوین بیمه‌گری نظیر قراردادهای هوشمند و گستره حیطه فعالیت صنعت بیمه به موسساتی نظیر موسسات تضمین و بیمه کشاورزی و بازنشستگی خصوصی را در اختیار دارد.

کاملاً موافق موافقم نظری ندارم مخالفم کاملاً مخالفم

توضیحات:

۱۰. با توجه به تحولات و نوآوری‌های صنعت بیمه در سطح جهان، در قوانین و مقررات موجود صنعت بیمه باید اجازه صدور محصولات مشترک بیمه‌ای یا بانک‌ها، بازار سرمایه و ... فراهم شود.

کاملاً موافق موافقم نظری ندارم مخالفم کاملاً مخالفم

توضیحات:

۱۱. باید نظام نظارت و تنظیم‌گری متفاوتی برای شرکت‌های بیمه کوچک یا تازه تأسیس تعریف شود.

کاملاً موافق موافقم نظری ندارم مخالفم کاملاً مخالفم

توضیحات:

۱۲. با توجه به رویه موجود تصویب قانون در کشور و نحوه اعمال تغییرات پیشنهادی در عمل، این نگرانی وجود دارد که هر پیشنهادی برای اصلاح قانون تاسیس بیمه مرکزی از مسیر مرسوم قانون‌گذاری به سرانجام مطلوب نرسد؛ لذا سایر روش‌های اعمال اصلاحات نظیر ظرفیت قوانین برنامه پنج‌ساله و بودجه و همچنین مقررات مصوب شورای عالی بیمه، بر تغییر قانون تاسیس اولویت دارند.

کاملاً موافق موافقم نظری ندارم مخالفم کاملاً مخالفم

توضیحات:

بخش دوم: سوالات چند انتخابی

خواهشمند است ضمن انتخاب گزینه‌های مناسب برای سوالات زیر، توضیح یا اظهار نظر خود در خصوص موضوع مورد سوال را هم مرقوم بفرمایید.

۱۳. رابطه بیمه مرکزی با نهادهای بالادستی مبهم است. بین متن قانون و آنچه در عمل رخ می‌دهد تفاوت قابل‌ملاحظه‌ای وجود دارد که موجب تضعیف عملکرد صنعت بیمه شده است. نظر شما در این خصوص چیست؟

ترکیب مجمع عمومی بیمه مرکزی باید اصلاح شود.

ترکیب شورای عالی بیمه باید اصلاح شود.

آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

- شیوه عزل و نصب رئیس‌کل و هیات عامل بیمه مرکزی باید تغییر کند.
وابستگی بیمه مرکزی به دولت باید افزایش یابد.

توضیحات:

۱۴. در صورت موافقت با حذف نقش اتکایی از بیمه مرکزی چه راهکارهایی برای تأمین مالی نهاد ناظر پیشنهاد می‌شوند؟
اخذ ودیعه موضوع ماده ۳۶ قانون تاسیس
دریافت هزینه میداده اطلاعات
دریافت کارمزد ارائه خدمات نظارتی از شرکت‌های بیمه
تشکیل نهاد اتکایی ملی مستقل
حذف اتکایی اجباری و حفظ و توسعه اتکایی اختیاری بیمه مرکزی
بودجه دولت

توضیحات:

۱۵. کدام موارد زیر را در مورد ترکیب اعضای شورای عالی بیمه صحیح ارزیابی می‌کنید؟
ترکیب اعضا مناسب ارزیابی می‌شود.
نقش نهادهای بالادستی در ترکیب شورا کم است.
در ترکیب شورا وزارتخانه‌های کمتر مرتبط و در نتیجه منفعل حضور دارند.
در ترکیب شورا متخصصان بیمه‌ای و حقوقی به تعداد کافی حضور ندارند.
شرکت‌های بیمه در ترکیب شورا بیش از حد تأثیرگذار هستند.

توضیحات:

۱۶. نظر شما در خصوص فرایند تدوین و تصویب مقررات در شورای عالی بیمه چیست؟
مناسب است.
نیازمند تقویت نقش بیمه مرکزی به عنوان دبیرخانه شورا
نیازمند توسعه یک دبیرخانه مستقل همراه با کمیته‌های تخصصی، برای شورا
نیازمند تقویت کمیسیون‌های تخصصی برای شورا
نیازمند تدوین نظام مقررات‌نویسی

توضیحات:

۱۷. کدام پیشنهادات را برای بهبود عملکرد سازمانی بیمه مرکزی، مناسب ارزیابی می‌کنید؟
افزایش وظایف و اختیارات رئیس‌کل
تعریف وظایف هیئت عامل در قوانین و مقررات مربوط
تأسیس دفاتر شعب استانی
افزایش و ارزیابی سطح صلاحیت‌های حرفه‌ای مدیران و کارکنان بیمه مرکزی

توضیحات:

۱۸. اختیارات بیمه مرکزی در کدام موارد زیر نیازمند افزایش است؟
وضع جریمه نقدی
عزل هیئت‌مدیره شرکت بیمه
محرومیت شرکت‌ها از انجام برخی فعالیت‌ها
انجماد فعالیت شرکت و کنترل حاکمیتی تا رفع بحران مالی
ایجاد امکان ابطال بیمه‌نامه‌ها

توضیحات:

آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

۱۹. قانون تاسیس بیمه مرکزی از کدام جنبه‌ها نیازمند اصلاح و ارتقاء است؟

- چالش‌های متنی قانون
- تعریف و تفکیک رشته‌های بیمه‌ای
- تعریف و تمییز حدود فعالیت بیمه‌های بازرگانی
- مقابله با فعالیت‌های غیرقانونی
- مدیریت ورشکستگی
- سایر (لطفاً ذکر شود)

توضیحات: _____

۲۰. اهداف نظارتی نهاد ناظر با توجه به شرایط روز صنعت بیمه ایران و جهان کدام باید باشد؟

- تنظیم و تعمیم و هدایت امر بیمه در ایران
- حمایت از بیمه‌گذاران و بیمه‌شدگان و صاحبان حقوق آنها
- اعمال نظارت دولت بر فعالیت بیمه‌ای
- توسعه بازار، ارتقای رقابت و شمول مالی
- ارتقای فناوری و نوآوری در بازار

توضیحات: _____

۲۱. کدام یک از شیوه‌های پاسخگویی نهاد ناظر صنعت بیمه به نهادهای بالادستی و عموم جامعه را پیشنهاد می‌نمایید؟

- افشای عمومی (شامل سخنرانی‌ها، انتشار گزارش سالانه و تصمیمات راهبردی)
- در دسترس گذاشتن داده و اطلاعات برای ذینفعان
- گزارش‌دهی به مجلس و دولت
- سایر (لطفاً ذکر نمایید.)

توضیحات: _____

بخش سوم: سوالات باز

خواهشمند است نظرات ارزشمند خود در خصوص سوالات زیر را مرقوم بفرمایید.

۲۲. چه مکانیزمی برای ایجاد هماهنگی بیمه مرکزی با سایر نهادهای مرتبط با نظارت و تنظیم‌گری صنعت بیمه (دولت، مجلس، بازار

مالی، سازمان حسابرسی و ...) پیشنهاد می‌کنید؟

توضیحات: _____

۲۳. به نظر شما کدام یک از وظایف نهاد ناظر صنعت بیمه قابل انتقال و برون‌سپاری است؟ و به چه نهادهایی؟

توضیحات: _____

۲۴. چه سازوکارهایی برای حمایت از بیمه‌گذاران در صورت عدم توانگری مالی شرکت بیمه و عدم کفایت دارایی آن، علاوه بر آنچه در

قانون تاسیس بیمه مرکزی آمده است، پیشنهاد می‌کنید؟

توضیحات: _____

آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

تحلیل محتوای پرسشنامه در SPSS.

مشخصات جمعیت شناختی شرکت کنندگان در پیمایش آسیب‌شناسی قانون تاسیس:

متغیر	سطوح	درصد
سن	۳۱-۴۰ سال	۰٪
	۴۱-۵۰ سال	۱۷/۴٪
	۵۱-۶۰ سال	۶۹/۶٪
	بیشتر از ۶۰ سال	۱۳٪
تحصیلات	کارشناسی	۴/۳٪
	کارشناسی ارشد	۶۰/۹٪
	دانشجوی دکتری	۳/۴٪
	دکتری	۳۰/۴٪
شغل	کارمند صنعت بیمه	۱۳/۶٪
	کارمند/مدیر بیمه مرکزی	۳۶/۴٪
	مشاور	۹/۱٪
	عضو هیات مدیره	۱۳/۶٪
	مدیر عامل	۲۷/۳٪
سابقه کار مرتبط با بیمه (سوابق مدیریتی)	کمتر از ۵ سال	۳/۶٪
	۵ تا ۱۰ سال	۳۹/۳٪
	۲۰ تا ۲۵ سال	۳۲/۱٪
	۲۵ تا ۳۰ سال	۷/۱٪
	۳۰ تا ۴۰ سال	۱۷/۹٪

آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

بخش ۱: سوالات تک انتخابی؛ ۱-۱۲

سوال ۱: با توجه به شرایط کشور، حفظ یکپارچگی نظارت و تنظیم‌گری در بیمه مرکزی (نظیر بانک مرکزی، سازمان بورس و مجلس شورای اسلامی) ضروری است؛ زیرا بدون ابزار نظارت، تعیین مقررات نیز ضمانت اجرای کافی نخواهند داشت.

درصد	فراوانی	نظارت و تنظیم‌گری یکپارچه
۶۸	۱۷	کاملاً موافق
۲۴	۶	موافق
۴	۱	مخالف
۴	۱	
	۲۵	کل

❖ تحلیل محتوای پاسخ‌های باز سؤال ۱: با توجه به نظر جمعی نخبگان، اکثریت (۹۲ درصد) موافق و کاملاً موافق حفظ یکپارچگی ولی مستقل حوزه‌های نظارت و تنظیم‌گری در بیمه مرکزی هستند. البته وجود فناوری‌های نوین اطلاعات و سیستم‌ها شرایط تمرکززدایی را فراهم آورده است. لذا، متناسب با شرایط ساختاری کشور می‌توان بخشی از وظایف نظارتی و تنظیم‌گری بیمه مرکزی را به مؤسسات بیمه و سازمان‌های مردم‌نهاد واگذار کرد و کارایی و اثربخشی بیمه مرکزی را گسترش داد.

آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

بخش ۲: سوالات چند انتخابی؛ ۱۳-۲۱

سؤال ۱۴: در صورت موافقت با حذف نقش اتکایی از بیمه مرکزی، چه راهکارهایی برای تأمین مالی نهاد ناظر پیشنهاد می‌شوند؟

گزینه	فراوانی انتخاب
اخذ ودیعه موضوع ماده ۳۶ قانون تأسیس	۸
دریافت هزینه مبادله اطلاعات	۷
دریافت کارمزد ارائه خدمات نظارتی از شرکت‌های بیمه	۱۴
حذف اتکایی اجباری و حفظ و توسعه اتکایی اختیاری بیمه مرکزی	۴
تشکیل نهاد اتکایی ملی مستقل	۶
بودجه دولت	۷

تحلیل محتوای پاسخ‌های باز سؤال ۱۴:

-اصلاح است به‌جای حذف اتکایی از بیمه مرکزی که یک برند شناخته‌شده اتکایی در سطح بین‌المللی است، وظایف نظارتی این نهاد به یک سازمان مناسب و مرتبط منتقل شود. قابل ذکر است بسیاری از کشورهای دیگر بیمه‌گر اتکایی ملی داشته و دارند مانند مراکش و هند، الجزایر و ترکیه که نقش مهمی هم در بازار اتکایی آن کشورها و حتی بازار بین‌المللی اتکایی بازی می‌کنند.

-سازمان نظارتی بیمه مرکزی نهادی دولتی است و باید هزینه‌های آن توسط دولت تأمین شود؛ ولی میزان حقوق و دستمزد و تسهیلات آن باید عیناً متناسب و برابر با بانک مرکزی باشد. بیمه مرکزی به‌عنوان یک نهاد ناظر حکومتی باید از طریق مالیات تأمین مالی شود.

-اگر قرار است به بهانه تصدی‌گری، اتکایی اجباری از بیمه مرکزی حذف شود، دراصل بخش اتکایی اختیاری است که کاملاً تصدی‌گرایانه است. اتکایی اساساً یعنی نظارت، و با حذف اتکایی در واقع نظارت را حذف و فقط واژه آن را جای گذاشته‌ایم. تأمین مالی که مشکل نیست، بالاخره به یکی از روش‌های گفته‌شده و نشده امکان‌پذیر است و دغدغه نیست.

آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

- نمی‌توان ضرورت نهاد اتکایی ملی مستقل را انکار کرد، این موضوع در تنظیم نگهداری ریسک در داخل کشور تأثیر مهمی دارد. در عین حال می‌بایست برای اطمینان از ایفای تعهدات بیمه‌گران، از ودیعه متناسب با ریسک‌های موردپذیرش استفاده کرد و برای جبران هزینه خدمات نظارتی، کارمزد متناسب با خدمات تعیین و بار هزینه را از دولت حذف کرد.

- بیمه مرکزی بهتر است با استقرار نظام‌های تنظیم‌گری دیجیتالی و واگذاری عملیات اتکایی به شرکت‌ها، بیشتر درآمد خود را از کانال فوق داشته باشد. در خصوص تأمین مالی نهاد ناظر، می‌بایست اصلاحات ساختاری به جهت کنترل و کاهش هزینه‌ها صورت گیرد و به جهت ارائه سرویس‌های اطلاعاتی و نرم‌افزاری به شرکت‌های بیمه و تبادل اطلاعات با سایر نهادها و سازمان‌ها هزینه دریافت گردد.

جمع‌بندی و ارجحیت‌بندی:

در خصوص ارائه راهکارهای تأمین مالی در شرایط حذف نقش بیمه اتکایی از بیمه مرکزی، مشخص گردید که دریافت کارمزد ارائه خدمات نظارتی از شرکت‌های بیمه با ضریب اهمیت ۳۱/۱ درصد، کلیدی‌ترین اقدام لازم است؛ در حالی که شیوه‌ اخذ ودیعه موضوع ماده ۳۶ قانون تأسیس با ضریب اهمیت ۱۷/۸ درصد با فاصله زیادی در درجه دوم اهمیت قرار دارد. دو اقدام "دریافت هزینه مبادله اطلاعات" و "بودجه دولت" با ضریب اهمیت ۱۵/۵ درصد اهمیت کمتری نسبت به دو سیاست قبلی دارند. البته این دو محور از نظر اتخاذ سیاستی هم‌وزن و هم‌ارزش تلقی شده‌اند. نتایج نشان داد که تشکیل نهاد اتکایی ملی مستقل در رتبه چهارم نقش‌آفرینی تأمین مالی نهاد ناظر با ضریب ۱۳/۴ درصد قرار دارد. نکته مهم این است که سیاست حذف اتکایی اجباری و حفظ و توسعه اتکایی اختیاری بیمه مرکزی با ضریب اهمیت ۶/۶ درصد، به‌عنوان آخرین محور پیشنهادی، در تأمین مالی نقش‌آفرینی چندانی ندارد.

آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

بخش ۳: سوالات باز؛ ۲۲-۲۴

سؤال ۲۴: چه سازوکارهایی برای حمایت از بیمه‌گذاران در صورت عدم توانگری مالی شرکت بیمه و عدم کفایت دارایی آن، علاوه بر آنچه در قانون تاسیس بیمه مرکزی آمده است، پیشنهاد می‌کنید؟

پاسخ‌های دریافتی:

- تأسیس صندوق حمایت از حقوق بیمه‌گذاران؛ نهاد داوری صنعت بیمه.
- تأسیس صندوق‌های ضمانت حقوق بیمه‌گذاران، آن هم فقط برای برخی رشته‌های مرسوم در دنیا.
- تسویه تعهدات شرکت از محل دارایی صاحبان سهام اصلی (بالای ۱۰ درصد).
- بیمه مرکزی می‌بایست تمامی توان خود را قبل از حصول عدم توانگری شرکت صرف نماید و بهترین حالت حمایت از بیمه‌گذاران می‌تواند همین نکته باشد. همچنین می‌تواند از طریق کمک مؤسسات رتبه‌بندی و افشای وضعیت مالی شرکت‌ها، هشدارهای لازم را به بیمه‌گذاران قبل از خرید بیمه‌نامه ارائه دهد.
- کل تعهدات در صورت عدم تکافوی دارایی‌های مؤسسه بیمه از طریق‌های دیگری جبران شود؛ مثلاً با ایجاد صندوقی مستقل و یا تغییر ماهیت و گسترش فعالیت صندوق تأمین خسارت‌های بدنی و پرداخت کل وجوه بیمه‌گذاران کلیه رشته‌ها و نه فقط ثالث، مربوط به بیمه‌گر ورشکسته توسط این صندوق.
- در راستای همسو شدن با مقررات نظارتی بین‌المللی و با تصویب آیین‌نامه ۶۹ شورای عالی بیمه، روش نظارت مالی در دستور کار بیمه مرکزی قرار گرفت. به موجب این آیین‌نامه تحول و چرخش مهمی در مدل نظارتی بیمه‌ای در کشور به وجود آمد و اصطلاح عدم توانگری به ادبیات بیمه‌ای وارد شد. به‌طور کلی نهادهای ناظر در کلیه کشورها تلاش می‌کنند با اعمال معیارهای نظارت مالی و فنی مانع بروز مشکل عدم توانگری در مؤسسات بیمه شوند. چنانچه هر یک از شرکت‌های بیمه به علت ضعف عملکرد به مرحله عدم توانگری مالی ورود پیدا کنند، می‌توان به امکانات و راهکارهای ذیل اشاره کرد: ۱- اعلام نهاد ناظر به شرکت بیمه برای افزایش سرمایه جهت ایفای تعهدات، ۲- افزایش میزان واگذاری حق بیمه‌ها به صورت اتکایی، ۳- تشکیل صندوق مشترکی توسط شرکت‌های بیمه زیر نظر سندیکای بیمه‌گران ایران که در صورت ورشکستگی هر یک از شرکت‌ها و عدم امکان بهبود وضعیت، از محل آن صندوق تأمین مالی انجام شود.

آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

-ارائه گزارشات شفاف صورت‌های مالی، اجرای استاندارد گزارش‌دهی مالی IFRS17 و نظارت هوشمند بر توان مالی شرکت‌ها و ذخایر فنی آن‌ها و نظارت بر شکایات وارده تا حصول نتایج مدنظر.
-سپرده الزامی قبل از شروع فعالیت و اخذ ذخیره الزامی از سود نزد دولت به‌عنوان نهاد حامی بیمه‌گذاران.
-اجرای ماده ۳۶ قانون تأسیس و ایجاد صندوقی با مشارکت کلیه شرکت‌های بیمه با هدف حمایت از بیمه‌گذاران.

-امکان دخالت بیمه مرکزی در مدیریت شرکت‌های بیمه متخلف و خریدوفروش اموال و دارایی‌های آن‌ها.
-بیمه شدن عدم توانگری شرکت‌های بیمه به‌عنوان یک ریسک بزرگ، توسط سایر شرکت‌های بیمه (مکانیسم درون صنعتی).

-قواعد نگهداری ریسک در رشته‌های مختلف بیمه و برای شرکت‌ها با شاخص‌های مالی و بیمه‌ای متفاوت می‌بایست متفاوت باشد تا مانع از پذیرش ناصحیح ریسک‌ها و ضرر و زیان بیمه‌گذاران شود.
-استفاده از ظرفیت‌های بیمه مرکزی (مسئول) و تنظیم سازوکارهایی مانند صندوق احتیاط.

جمع‌بندی:

در میان پاسخ‌های دریافتی، کفایت قوانین و مقررات موجود به‌صراحت بیان شده است و پیشنهادات عمدتاً به اصلاح مقررات و ملاحظات اجرایی اشاره دارند که در بستر حقوقی موجود صنعت بیمه قابل اجرا است. تاسیس صندوق حمایت از بیمه‌گذاران نیز جزء پیشنهادات پرتکرار بوده است. به‌دلیل محدودیت قلمروی موضوعی تحقیق، تفاوت‌ها و ابهامات پیشنهادات دریافتی، ارجحیت‌بندی پیشنهادات به‌خصوص به دلیل باز بودن محورها امکان‌پذیر به نظر نمی‌رسد.

آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

موضوع	نتیجه سنجش دیدگاه فعالان صنعت بیمه از طریق پرسشنامه
حفظ یکپارچگی نظارت و تنظیم‌گری در بیمه مرکزی	اکثریت (۹۲ درصد) موافق و کاملاً موافق حفظ یکپارچگی ولی مستقل حوزه‌های نظارت و تنظیم‌گری در بیمه مرکزی هستند. البته وجود فناوری‌های نوین اطلاعات و سیستم‌ها شرایط تمرکززدایی را فراهم آورده است. لذا متناسب با شرایط ساختاری کشور می‌توان بخشی از وظایف نظارتی و تنظیم‌گری بیمه مرکزی را به مؤسسات بیمه و سازمان‌های مردم‌نهاد واگذار کرد و کارایی و اثربخشی بیمه مرکزی را گسترش داد.
اصلاح قوانین بیمه	اکثریت نسبی نخبگان (۵۶ درصد) موافق اصلاح قوانین بیمه به‌منظور مدیریت صنعت بیمه کشور هستند. از نظر آن‌ها ضرورت دارد اختیارات قضایی، تنظیم‌گری، نظارت و عوامل غیرفعال در صنعت بیمه در کشور محدود شود. ضمن آن‌که سیاست‌گذاری، نظارت، شراکت و قضاوت نیز از یکدیگر تفکیک شوند و بیمه مرکزی تصدی‌گری را در راستای تغییراتی که در فضای کسب‌وکار ایجاد شده است، کاهش دهد.
ادغام نهادهای ناظر صنعت مالی (بورس، بانک و بیمه)	با توجه به نظر جمعی نخبگان، اکثریت (۶۴ درصد) مخالف و کاملاً مخالف ادغام نهادهای ناظر صنعت مالی هستند. از نظر آن‌ها دانش حرفه‌ای در میان بخش‌های مختلف صنعت مالی متفاوت بوده و فصل مشترکشان کم است. از این‌رو، ادغام آن‌ها اگرچه بار مالی و هم‌پوشانی فعالیت‌ها را کاهش می‌دهد، ولی هدف اصلی بیمه یعنی نظارت تخصصی را کاهش می‌دهد.
استقلال نهاد ناظر	بر اساس قانون، بیمه مرکزی ذیل وزارت امور اقتصادی و دارایی تعریف نشده است؛ مصوبات شورای عالی بیمه باید به امضای رئیس کل بیمه مرکزی برسد؛ لذا بیمه مرکزی از نظر قانونی، استقلال کافی دارد. استقلال بیمه مرکزی در عمل به رفتار رؤسای کل بیمه مرکزی بستگی دارد و در برخی از دوره‌های مدیریتی دچار تعارضات سیاسی و تضعیف‌شدگی می‌شود.
نقش انکابی بیمه مرکزی	با توجه به تجربه جهانی و ملی، حفظ نقش انکابی بیمه مرکزی از یک‌سو ممکن است به زیان سودآوری صنعت بیمه باشد. از سوی دیگر با توجه به تحریم‌ها و شرایط کشور، حذف انکابی بیمه مرکزی ممکن است باعث افزایش ریسک صنعت بیمه و تضعیف قدرت نظارت بیمه مرکزی و رعایت مقررات شود. بیمه مرکزی می‌تواند با حل مشکلات مربوط به بیمه انکابی نظیر کاهش احتمالی نظارت و توزیع ریسک و واگذاری به سایر بخش‌های بیمه‌ای (بیمه ایران و بیمه‌های خصوصی) از اختلالات پیش‌بینی‌نشده جلوگیری نماید. اصلاح است به‌جای حذف انکابی از بیمه مرکزی که یک برند بین‌المللی شناخته‌شده انکابی در سطح بین‌المللی است، وظایف نظارتی این نهاد به یک سازمان مناسب و مرتبط منتقل شود.
دوره مسئولیت رئیس کل بیمه مرکزی	اگرچه در مجموع درصد کمتری از نخبگان نمونه تحقیق مخالف و کاملاً مخالف افزایش دوره ریاست در بیمه مرکزی هستند، ولی موافقان دوره ریاست به بیش از ۴ سال نیز بر این باورند که گسترش دوره ریاست می‌بایستی مبتنی بر شایسته‌سالاری، لحاظ سازوکار شفاف و نظام‌مند و کاملاً تخصصی در انتصابات باشد. در مجموع نخبگان موافق افزایش دوره ریاست به نظر نمی‌رسند.
ایجاد دسترسی و اشتراک اطلاعات بانکی و سوابق بیمه‌ای افراد متقاضی بیمه‌نامه بین نهاد ناظر و همه شرکت‌های بیمه	با توجه به نظرات جمعی نخبگان، ۵۲ درصد بر این باورند (موافق و کاملاً موافق) که دسترسی و اشتراک اطلاعات بانکی و سوابق بیمه‌ای افراد با رعایت ضوابط به دلیل دقیق‌تر شدن اعتبارسنجی افراد و سهولت ارائه خدمات، ضرورت دارد. برخی نیز (۲۸ درصد مخالف و کاملاً مخالف) نگران ایجاد فساد، ناکارایی و بروکراسی اداری و سازمانی و سوءاستفاده هستند.

آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

موضوع	نتیجه سنجش دیدگاه فعالان صنعت بیمه از طریق پرسشنامه
حضور تکافل در صنعت بیمه	نظر جمعی نخبگان نشان می‌دهد که ۴۰ درصد موافق و کاملاً موافق اجرای بیمه تکافل و ۲۰ درصد مخالف و کاملاً مخالفاند و ۳۰ درصد نیز بی‌تفاوت‌اند. روش تحلیل محتوا نشان می‌دهد که نخبگان با فعالیت بیمه تکافل در چارچوب تدوین شرایط موافق‌اند. مهم‌ترین مسائلی که در اجرای بیمه تکافل می‌بایستی مورد توجه قرار گیرد عبارتند از: شفاف‌سازی و تاکید بر اسلامی بودن سایر انواع بیمه‌های متداول در کشور، کارآمدسازی تکافل، توجه به پیاده‌سازی آن در مناطق سنی‌نشین کشور و به‌کارگیری آن در بیمه‌هایی نظیر تعاونی و بیمه زندگی.
ترکیب اعضای شورای عالی بیمه	با توجه به فلسفه تشکیل بیمه مرکزی که حمایت از حقوق بیمه‌گذاران است، ترکیب غالب شورای عالی بیمه بایستی سازمان‌های مردم‌نهاد نماینده بیمه‌گذاران باشد و متشکل از سه نهاد دولت، سندیکای بیمه‌گران ایران و سازمان‌های مردم‌نهاد. به‌طور عمومی به‌نظر می‌رسد نقش وزارتخانه‌ها، مجلس و دیگر نهادها در شورای عالی بیمه بیشتر شکلی است تا عملی. از سوی دیگر در ترکیب شورای عالی بیمه عوامل فروش بیمه که تأثیر مستقیم در توسعه بیمه دارند، حضور ندارند.
اختیارات شورای عالی بیمه برای روزآمدسازی قوانین	با توجه به نظرات جمعی نخبگان، ۵۰ درصد بر این باورند که شورای عالی بیمه کشور اختیارات کافی برای روزآمدسازی قوانین را دارد. البته برخی (۲۵ درصد) معتقدند، قوانین بالادستی باید بازنگری و اصلاح شود. استدلال آن‌ها این است که برخی از فعالیت‌های بیمه‌ای (مثل بیمه آتیه-سازان و بیمه محصولات کشاورزی، مؤسسات تضمین، شرکت‌های بیمه تمام دیجیتال، شرکت‌های بیمه بازنشستگی یا بیمه‌گری فعالیت‌های اقتصادی مجازی) ذیل صنعت بیمه نیستند.
فرایند تدوین و تصویب مقررات شورای عالی بیمه	فرایند تدوین مقررات باید اصلاح شود؛ دبیرخانه مستقل ایجاد شود و ترکیب شورا اصلاح شود و نقش بیمه مرکزی در تدوین مقررات افزایش یابد و کارآمد شود. دبیرخانه شورا باید دارای سازوکار تخصصی و نیرومند و نیرویابسته به ساختار اجرایی بیمه مرکزی باشد. در حال حاضر موضوعات مربوط به اصلاح مقررات از فرایند مناسبی برخوردار نیست و به‌نظر می‌رسد می‌بایست نظام مقررات‌نویسی را با توجه به تنوع و تعداد موضوعات قابل‌طرح در شورای عالی بیمه در دستور کار قرار داد. به دلایل طرح موضوعات مختلف بیمه‌ای، مالی، سرمایه‌گذاری، فروش و - ضرورتاً می‌بایست کمیسیون‌های تخصصی مختلف را تشکیل داد؛ بنابراین، به جهت سرعت عمل بخشیدن و تنظیم به‌موقع مقررات، نیازمند اصلاحات فوق است.
صدور محصولات مشترک بیمه‌ای با بانک‌ها و سایر سازمان‌ها	با توجه به نظرات جمعی نخبگان، ۹۲ درصد موافق و کاملاً موافق بازنگری صنعت بیمه در جهت ارائه محصولات مشترک بیمه با بانک‌ها و بازار سرمایه هستند. استدلال این است که این اقدام کمک مؤثری به افزایش ضریب نفوذ بیمه، محصول مشترک و مکمل ارزش‌آفرینی، ضرورت بیمه‌های زندگی، ارتقای کیفی خدمات مشترک و رضایت‌مندی مشتری می‌شود.
نظارت متفاوت بر شرکت‌های کوچک و تازه تأسیس	با توجه به نظرات جمعی نخبگان، ۶۸ درصد موافق و کاملاً موافق تفکیک نظام نظارت و تنظیم‌گری برای شرکت‌های بیمه کوچک هستند. ارائه نسخه‌ای واحد برای تمام شرکت‌های تحت نظارت بیمه مرکزی کارآمد نیست و لازم است در چارچوب مقررات، تفاوت‌ها دیده شوند.
رابطه بیمه مرکزی با نهادهای بالادستی	ترکیب شورای عالی بیمه باید به نحوی تغییر کند تا استقلال اعضا و به‌نوعی حضور بخش خصوصی واقعی پررنگ گردد. اعضای شورای عالی بیمه افراد مطلع و تأثیرگذار باشند که به‌این‌ترتیب بتوان از شفافیت ارتباط این نهاد با نهادهای بالادستی برخوردار شد.
تأمین مالی بیمه مرکزی	بیمه مرکزی بهتر است با استقرار نظام‌های تنظیم‌گری دیجیتالی و واگذاری عملیات اتکایی به شرکت‌ها، بیشتر درآمد خود را از کانال فوق داشته باشد. درخصوص تأمین مالی نهاد ناظر، می-

آسیب‌شناسی قانون تاسیس

موضوع	نتیجه سنجش دیدگاه فعالان صنعت بیمه از طریق پرسشنامه
	<p>بایست اصلاحات ساختاری به جهت کنترل و کاهش هزینه‌ها صورت گیرد و به جهت ارائه سرویس‌های اطلاعاتی و ترم‌افزاری به شرکت‌های بیمه و تبادل اطلاعات با سایر نهادها و سازمان‌ها هزینه دریافت گردد.</p>
بهبود عملکرد سازمانی بیمه مرکزی	<p>مهم‌ترین عامل، شایسته‌سالاری و انتصابات حرفه‌ای غیرسیاسی است. تعریف مکانیسم‌های روشن برای پاسخگو کردن رئیس‌کل در برابر دولت و جامعه در ارتباط با وظایف رئیس‌کل و بیمه مرکزی نکته مهم‌تری است. بخش‌های نظارتی بیمه مرکزی باید در سطح کشور و شرکت‌ها افزایش یابد. اعضای هیئت عامل بهتر است افرادی مجرب با صلاحیت‌ها و تجارب مشخص از داخل صنعت بیمه باشند. مدیران بیمه مرکزی می‌بایست از بین متخصص‌ترین و باتجربه‌ترین و حرفه‌ای‌ترین مدیران فعال در صنعت بیمه با سابقه کار بیش از ۱۰ سال انتخاب و به کار گرفته شوند. برای استخدام کارکنان و کارشناسان نیز از میان توانمندترین نیروهای صنعت با بیش از ۵ سال سابقه کار انتخاب گردند. بیمه مرکزی باید خود را از تصدی‌گری دور کند و به نظارت فنی و مالی سیستمی بیندیشد. این‌همه فعالیت در صنعت را فقط می‌توان با سیستماتیک نمودن و نظارت الکترونیکی اداره نمود.</p> <p>برای معرفی و آشنایی آحاد مردم به وظایف و خدمات بیمه مرکزی لازم است این سازمان در کلیه استان‌ها شعبه داشته باشد.</p> <p>بخت استانداردهای شغلی و صلاحیت حرفه‌ای از رئیس‌کل تا مدیران ادارات یک الزام جدی است. برای اجتناب از تضاد منافع، اعمال محدودیت‌های شدید برای مشاغل قبلی و بعدی مدیران بیمه مرکزی حداقل در بازه‌های ۵ ساله لازم است. می‌بایست موضوع استقلال بیمه مرکزی در تصمیم‌گیری‌ها در خصوص انجام وظایف خود را اضافه کرد. بیمه مرکزی به‌عنوان نهاد ناظر می‌بایست از مجموعه فرآیندهای شفاف و کارکنان تخصصی و دارای دانش و سوابق کاری و مرتبط با صنعت بیمه برخوردار باشد.</p>
جنبه‌ها نیازمند اصلاح و ارتقاء قانون تاسیس بیمه مرکزی	<p>حمایت از بیمه‌گذاران؛ توسعه فعالیت‌های جدید بیمه‌ای و هم‌سوسازی با تغییرات جدید در صنعت بیمه بازرگانی؛ بازنگری قانون تاسیس بیمه مرکزی برای تنظیم‌گری بازار رقابتی با توجه به اصلاح تغییر اصل ۴۴ قانون اساسی؛ گنجاندن نهادهای جدید ارائه‌دهنده خدمت در صنعت بیمه به‌خصوص استارت‌آپ‌ها؛ از منظر فعالیت‌های نوین مرتبط با فناوری‌ها، ذکر فعالیت‌های مکمل صنعت مانند شرکت‌های ارزیابی ریسک و ارزیابی خسارت، تشکیل سامانه اعتبارسنجی مشتریان صنعت بیمه، نظارت و انطباق؛ برقراری نظام حاکمیت داده و حاکمیت فناوری اطلاعات؛ اصلاح و بهبود قانون تاسیس با توجه به شرایط حال حاضر کشور.</p>
اهداف نظارتی نهاد ناظر با توجه به شرایط روز صنعت بیمه ایران و جهان	<p>مهم‌ترین وظیفه بیمه مرکزی کنترل وجود رقابت و جلوگیری از تقلبات است؛ مهم‌ترین وظیفه نهادهای ناظر بیمه حصول اطمینان از وضعیت مناسب مالی شرکت بیمه از نظر کمی و کیفی برای ایفا تعهدات نسبت به بیمه‌گذاران و سایر ذینفعان و همچنین استفاده از روش‌های استاندارد برای تعیین الزامات سرمایه الزامی (کفایت سرمایه) است؛ ارتقای رقابت جزئی از نظارت است؛ نظارت بر نظام داور و رسیدگی به اختلاف‌ها در مراکز استانی؛ ایجاد و تأسیس مؤسسات و سازوکارهای نوین امر تجارت ریسک همگام با توسعه و ظهور فناوری‌های نوین و ابزارها و روش‌های خلق ارزش در بیمه (ارزش‌آفرینی)؛ صنعت بیمه نیازمند استانداردسازی داده‌ها و فرایندها، برقراری حاکمیت داده، هدایت شرکت‌ها به سمت رگ‌تک و برقراری سابل‌تک در نهاد</p>

آسیب شناسی قانون تاسیسی

موضوع	نتیجه سنجش دیدگاه فعالان صنعت بیمه از طریق پرسشنامه
	ناظر و نهایتاً حاکمیت داده است؛ استفاده از همه ظرفیت‌های مالی و معنوی برای توسعه بیمه در کشور و بین افراد.
شیوه‌های پیشنهادی پاسخگویی نهاد ناظر صنعت بیمه به نهادهای بالادستی و عموم جامعه	حمایت از رسانه‌های آزاد و پاسخگویی به آن‌ها؛ گزارش‌دهی به مجلس و دولت بر محوریت بندبند وظایف بیمه مرکزی نه گزارش‌دهی متعارف شرکتی؛ ایجاد سامانه شکایت الکترونیکی و امکان پاسخگویی آنلاین شرکت‌های بیمه و رتبه‌بندی پاسخگویی آن‌ها؛ برگزاری نشست‌های مطبوعاتی دوره‌ای (ماهانه) رئیس کل و مدیران عامل شرکت‌های بیمه به صورت مداوم؛ تدوین گزارش‌های دوره‌ای عملکرد با سطوح کیفی و شفافیت متفاوت؛ شفاف‌سازی و ایجاد فضای رقابتی؛ تکلیف بیمه مرکزی در برنامه‌های بالادستی برای اطلاع‌رسانی عمومی، افزایش آگاهی نسبت به بیمه و خدمات آن؛ قانون دسترسی آزاد به اطلاعات.
مکانیسم‌های پیشنهادی برای ایجاد هماهنگی بیمه مرکزی با سایر نهادهای مرتبط با نظارت و تنظیم‌گری صنعت بیمه (دولت، مجلس، بازار مالی، سازمان حسابرسی و ...)	<ul style="list-style-type: none"> - از آنجایی که بیمه مرکزی نهادی حاکمیتی است در ساختار فعلی باید هماهنگی در قوانین بالادستی تعریف شود. - بسته به موضوع، امکان مشارکت در جلسات کمیسیون تخصصی شورای عالی بیمه را داشته باشند. - تأسیس شورای عالی خدمات مالی که مصوبات آن توسط تمام نهادهای مذکور لازم‌الاجرا باشد. - حضور نماینده تام‌الاختیار بیمه مرکزی در حوزه‌های تصمیم‌گیری و قانون‌گذاری مربوط به کسب‌وکار بیمه. - وزارت اقتصاد به عنوان متولی این حوزه، با هماهنگی دولت و مجلس، شورایی با حضور مدیران نهادهای پولی، مالی، بیمه و ... تشکیل و حوزه‌های مشترک در این شورا جمع‌بندی و نهایی گردد. - همفکری و رایزنی از طرق نهادهای مشترک بالادستی. - در ارتباط با دولت و مجلس صرفاً در حد پاسخگویی بیمه مرکزی نسبت به وظایف کافی است. در ارتباط با سایر نهادها از طریق ایجاد کمیته‌های هماهنگی اکتفا می‌کند. - ایجاد ساختارهای مستقل درون‌بخشی برای هماهنگی‌ها و گزارش‌دهی برون‌سازمانی. - تشکیل شورای ثبات. - تشکیل کمیته‌ای شامل نمایندگان از بورس، بانک، بیمه جهت تنظیم و ابلاغ سیاست‌های کلی. - عضویت/حضور رئیس کل بیمه مرکزی در هیئت دولت و عضویت رؤسای سازمان‌های مرتبط مهم در شورای عالی بیمه. - مفاهیم تحول دیجیتال و مثال‌هایی مانند پنجره واحد و موارد مشابه. - عضویت متقابل نهادهای ناظر مالی در شوراهای عالی مربوطه. - استفاده از متخصصان هر حوزه در کمیته‌های تخصصی در کنار شورای عالی بیمه.
موارد دارای امکان انتقال و برون‌سپاری وظایف نهاد ناظر	<ul style="list-style-type: none"> - تهیه گزارشات تخصصی (توسط نهادها و سازمان‌های تخصصی مرتبط)؛ انجام محاسبات (مؤسسات حسابرسی)؛ وظایف فناوری اطلاعات (شرکت تخصصی فناوری اطلاعات). - دآوری و رسیدگی به شکایات.

آسیب‌شناسی قانون تاسیسی

موضوع	نتیجه سنجش دیدگاه فعالان صنعت بیمه از طریق پرسشنامه
	<ul style="list-style-type: none"> - فعالیت‌های غیرحاکمیتی نظیر برخی از گزارش‌های موردی در خصوص کفایت ذخایر و سلامت مالی و رتبه‌بندی مؤسسات بیمه به نهادهایی از قبیل اکچوئران مستقل، حسابرسان مستقل و بازرسان قانونی، مؤسسات رتبه‌بندی. - رتبه‌بندی شرکت‌های بیمه توسط شرکت‌های رتبه‌بندی معتبر. - اعتبارسنجی مشتریان صنعت بیمه توسط شرکت‌های رتبه‌بندی و اعتبارسنجی و تهیه مازول صنعت بیمه: - امور مربوط به تأیید صلاحیت و صدور مجوز نمایندگان، کارگزاران و ارزیابان خسارت، کنترل مقررات مربوط به کفایت و صحت محاسبات ذخایر و سرمایه‌گذاری‌ها، آموزش کارکنان و سایر مرتبطین بیمه مرکزی. - اتکایی (اجباری/اختیاری) و بخش‌هایی از نظارت نظیر توسعه و تأیید محصولات بیمه‌ای؛ پژوهش و آموزش؛ تعیین صلاحیت حرفه‌ای. - نهادسازی؛ تشکیل نهادهای مستقلی مانند مؤسسه مدیریت ریسک، مؤسسه تعیین صلاحیت حرفه‌ای کارکنان کلیدی، مؤسسات ارزیابی خسارت و غیره. - برون‌سپاری امور آموزشی و پژوهشی و در مواردی امور کارشناسی در زمینه‌های مختلف به پژوهشکده بیمه، سندیکای بیمه‌گران ایران، انجمن حرفه‌ای و یا در موارد خاص اشخاص حقیقی.
سازوکارهای پیشنهادی برای حمایت از بیمه‌گذاران در صورت عدم توانگری مالی شرکت بیمه و عدم کفایت دارایی آن	<ul style="list-style-type: none"> - تأسیس صندوق حمایت از حقوق بیمه‌گذاران. - تشکیل نهاد داوری صنعت بیمه. - تمرکز بر سیستم‌های پیش‌هشدار و نظارت بر توانگری شرکت‌های بیمه. - ارائه گزارشات شفاف صورت‌های مالی، اجرای استاندارد گزارش‌دهی مالی IFRS ۱۷ و نظارت هوشمند بر توان مالی شرکت‌ها و ذخایر فنی آن‌ها و نظارت بر شکایات وارده تا حصول نتایج مدنظر. - سیرده الزامی قبل از شروع فعالیت و اخذ ذخیره الزامی از سود نزد دولت به‌عنوان نهاد حامی بیمه‌گذاران. - قواعد نگهداری ریسک در رشته‌های مختلف بیمه و برای شرکت‌ها با شاخص‌های مالی و بیمه‌ای متفاوت می‌بایست متفاوت باشد تا مانع از پذیرش ناصحیح ریسک‌ها و ضرر و زیان بیمه‌گذاران شود. - در میان پاسخ‌های دریافتی، کفایت قوانین و مقررات موجود به‌صراحت بیان شده است و پیشنهادات عمدتاً به اصلاح مقررات و ملاحظات اجرایی اشاره دارند که در بستر حقوقی موجود صنعت بیمه قابل اجرا است.

محورهای حایز اهمیت براساس مطالعات بین‌المللی

از نظر انجمن بین‌المللی ناظران بیمه، **پیش شرط مؤثر بودن نظارت** شامل موارد زیر است:

- ۱- برخورداری از قدرت کافی، حمایت قانونی و منابع مالی؛
- ۲- برخورداری از استقلال عملیاتی به‌ویژه از نهادهای سیاسی و بیمه‌گران؛
- ۳- پاسخگو بودن و شفافیت ناظر در کارکردها و اختیارات خود؛
- ۴- امکان استخدام، آموزش و حفظ نیروی انسانی کافی؛
- ۵- زیرساخت‌های بازار مالی (سطح اثربخشی و توسعه‌یافتگی)؛
- ۶- میزان کارایی بازار و میزان دسترسی به اطلاعات.

محورهای حایز اهمیت براساس مطالعات بین‌المللی

در خصوص الزامات مربوط به نحوه اداره شرکت، نهادهای ناظر باید موارد زیر را مورد توجه قرار دهند:

- مدیریت فرایندها و کنترل‌ها در حوزه‌های هیئت مدیره، مدیران اجرایی و مدیریت ارشد؛
- تعیین صلاحیت و شایستگی مدیران؛
- کنترل‌های اداری، سازمانی و داخلی؛
- پیروی و تبعیت از الزامات قانونی؛
- روابط با صاحبان سهام؛
- مدیریت ریسک‌های مربوط به نحوه اداره شرکت؛
- استراتژی‌ها و سیاست‌ها؛
- مدیریت دارایی‌ها و بدهی‌ها؛
- نحوه تصمیم‌گیری.

در مورد رفتار با بازار، الزامات زیر از نظر IAIS باید مورد توجه قرار گیرد:

- سیاست‌ها و رویه‌ها در برخورد با مشتریان؛
- جامعیت و بی‌نقص بودن محصول ارائه‌شده توسط بیمه‌گر؛
- افشای اطلاعات مرتبط در بازار و بین بیمه‌گذاران، ارائه اطلاعات کافی و مشورت در مورد بیمه‌نامه‌ها؛
- مسئولیت‌های پیش‌بینی نشده در قراردادهای بیمه.

محورهای حایز اهمیت براساس مطالعات بین‌المللی

جمع‌بندی مطالعه تطبیقی چارچوب‌های وضع مقررات و نظارت بر شرکت‌های بیمه در کشورهای منتخب:

- همه کشورهای مورد مطالعه، اصول و الزاماتی برای اعطای پروانه فعالیت به شرکت‌های بیمه دارند.

- نظارت بر فعالیت شرکت‌های بیمه شامل نظارت بر الزامات حسابداری، گزارش‌دهی، شرایط بیمه‌نامه‌ها، بازرسی در محل و خارج از محل، توانگری مالی، ذخایر فنی، الزامات مدیریتی، سرمایه‌گذاری‌ها، برنامه‌های بیمه اتکایی و گزارشات اکچوئری است.

- مقرراتی در خصوص تصفیه شرکت‌هایی که دچار بحران مالی می‌شوند وجود دارد. مشابه این مقررات در ایران نیز در ماده ۴۴ قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری وجود دارد. اما تدوین آیین‌نامه اجرایی برای تشریح نحوه انجام این فرایند در متن قانون تصریح نشده است. نکته‌ای که در قانون تأسیس مغفول مانده، پاسخگویی به زیان‌دیدگان در صورت عدم تکافوی دارایی‌های شرکت بیمه فاقد توانگری مالی است.

- در خصوص شرکت‌هایی که دچار بحران مالی می‌شوند، نهادهای ناظر بیمه‌ای غالباً سیستم پیش‌هشدار، برنامه بهبود، ممنوعیت صدور قراردادهای جدید، برنامه‌هایی برای پوشش‌های اتکایی و ممنوعیت مصرف دارایی‌ها را دارند.

محورهای حایز اهمیت براساس مطالعات بین‌المللی

- نهاد تنظیم‌گر صنعت بیمه معمولاً بخشی از یک وزارتخانه (وزارت امور اقتصادی و دارایی، خزانه‌داری و غیره) یا نهادی مسئول در برابر یک وزارتخانه است.
- نهاد نظارت می‌تواند نهادی تخصصی باشد که صرفاً بر شرکت‌های بیمه نظارت می‌کند و یا نهادی که به‌طور کلی بر بازار مالی نظارت دارد.
- تأمین مالی نهاد ناظر از طرق مختلف صورت می‌گیرد که شامل بودجه دولتی یا دریافت عوارض از بیمه‌گران یا ترکیبی از هر دو مورد است.
- نهادهای ناظر در کشورهای مورد مطالعه دارای استقلال عملیاتی می‌باشند.
- ناظران در کشورهای مورد مطالعه در مورد وظایف و مسئولیت‌های خود پاسخگو هستند.
- رویه‌های صریحی در زمینه نصب و عزل ریاست (کل) و دوره خدمت وی وجود دارد.
- نهادهای ناظر در کشورهای مورد مطالعه دارای اختیارات و قدرت اجرایی مورد نظر IAIS هستند و برخی از ناظران اختیاراتی فراتر از آن نیز دارند.
- به لحاظ ماهیت حاکمیتی وضع مقررات، نهاد تنظیم‌کننده مقررات دولتی است.
- در کشورهای توسعه‌یافته اتکایی اجباری وجود ندارد و در کشورهای در حال توسعه اتکایی اجباری روند کاهشی داشته و در برخی از آنها عملیات اتکایی اجباری حذف شده است. در هیچ یک از کشورهای مورد مطالعه هم اکنون نهاد ناظر، عملیات اتکایی انجام نمی‌دهد.

محورهای حایز اهمیت براساس نظر خبرگان (مصاحبه)

❖ اهمیت بالاتر موضوعات «ساختار نظارت و تنظیم‌گری، استقلال نهاد ناظر، ترکیب شورای عالی بیمه و فرایند تدوین و تصویب مقررات، ظرفیت‌های قانونی برای اقدامات نظارتی و تنبیهی در زمان مواجهه شرکت‌های بیمه با مشکل (عدم توانگری، ورشکستگی و انتقال پورتهفوی)، حمایت از حقوق بیمه‌گذاران، رویکرد نظارتی مبتنی بر ریسک، ارتباط با سایر بخش‌های بازار مالی، دامنه شمول محصولات و فعالیت‌ها در صنعت بیمه، منابع تأمین مالی نهاد ناظر به‌ویژه عملیات اتکایی بیمه مرکزی و الزامات هوشمندسازی نظارت و تحول دیجیتال در صنعت بیمه» و ضرورت بررسی قانون تأسیس بیمه مرکزی و بیمه‌گری با توجه به این سرفصل‌ها

❖ نکته قابل توجه آن‌که، ضرورت تغییر/اصلاح قانون تأسیس بیمه مرکزی و بیمه‌گری، یکی از محورهای چالش‌برانگیز در مصاحبه‌ها بوده که علی‌رغم نظرات گاهاً متقابل در این خصوص، قریب به اتفاق مصاحبه‌شوندگان بر این باور بودند که با توجه به فرایند طولانی تدوین و تصویب قوانین در کشور و انحرافات احتمالی در پیش‌نویس تنظیم‌شده در طول این مسیر از اهداف پشتیبان، اصلاح در قانون فعلی پیشنهاد نمی‌شود و هرگونه خلاء یا توسیع آتی را می‌توان از طریق سایر ظرفیت‌های قانونی موجود در کشور پیگیری نمود.

محورهای حایز اهمیت براساس نظر خبرگان (پرسشنامه)

الف) ساختار نظارت و تنظیم‌گری:

- عدم ادغام نهادهای ناظر صنعت مالی (بورس، بانک و بیمه)، به دلیل نظارت تخصصی حوزه‌ها و تفاوت دانش حرفه‌ای در میان بخش‌های مختلف صنعت مالی.
- ضرورت اصلاح وظایف و اختیارات بیمه مرکزی و شورای عالی بیمه در قانون تأسیس، برای مدیریت صنعت بیمه؛ ضرورت تفکیک نقش‌های سیاست‌گذاری، نظارت، شراکت و قضاوت و کاهش تصدی‌گری بیمه مرکزی در راستای تغییرات فضای کسب‌وکار.
- ضرورت حفظ یکپارچگی در عین استقلال حوزه‌های نظارت و تنظیم‌گری؛ استفاده از ظرفیت فناوری‌های نوین اطلاعات و سیستم‌ها برای واگذاری بخشی از وظایف نظارتی و تنظیم‌گری بیمه مرکزی به مؤسسات بیمه و سازمان‌های مردم‌نهاد.
- ضرورت تغییر ترکیب شورای عالی بیمه، حذف حضور وزارتخانه‌های کمتر مرتبط و منفعل در ترکیب شورا و حضور نمایندگان بخش خصوصی واقعی، متخصصان بیمه‌ای، مالی و حقوقی، شبکه فروش بیمه و بیمه‌گذاران (سازمان‌های مردم‌نهاد)؛ ایجاد دبیرخانه تخصصی و مستقل برای شورای عالی بیمه و تقویت کمیسیون‌های تخصصی شورا؛ تدوین نظام مقررات‌نویسی.
- انتصاب رئیس کل بیمه مرکزی بر مبنای شایسته‌سالاری، با لحاظ سازوکاری شفاف و نظام‌مند و کاملاً تخصصی.
- بهبود عملکرد سازمانی بیمه مرکزی از طریق: تغییر در شیوه نصب و عزل رئیس کل و هیئت عامل بیمه مرکزی؛ شایسته‌سالاری و انتصابات حرفه‌ای غیرسیاسی؛ ایفای نقش بیشتر بیمه مرکزی در دولت و اقتصاد کشور؛ حضور افرادی در ترکیب هیأت عامل که برخوردار از دانش کافی و استقلال عمل لازم باشند؛ انتخاب مدیران بیمه مرکزی از بین مدیران متخصص و حرفه‌ای فعال در صنعت بیمه با سابقه کار بیش از ۱۰ سال و استخدام کارکنان و کارشناسان از میان نیروهای توانمند صنعت با بیش از ۵ سال سابقه کار؛ اعمال محدودیت‌هایی برای مشاغل قبلی و بعدی مدیران بیمه مرکزی حداقل در بازه‌های ۵ ساله برای اجتناب از تضاد منافع.

محورهای حایز اهمیت بر اساس نظر خبرگان (پرسشنامه)

(ب) اهداف نظارت و تنظیم‌گری:

• پیشنهاد مهم‌ترین اهداف نظارتی بیمه مرکزی شامل: حمایت از بیمه‌گذاران و بیمه‌شدگان و صاحبان حقوق آن‌ها؛ تنظیم و تعمیم و هدایت امر بیمه در ایران؛ توسعه بازار، ارتقای رقابت و شمول مالی؛ ارتقاء فناوری و نوآوری در بازار؛ استانداردسازی داده‌ها و فرایندها، برقراری حاکمیت داده، هدایت شرکت‌ها به سمت رگ‌تک و برقراری ساپ‌تک در نهاد ناظر؛ حصول اطمینان از وضعیت مناسب مالی شرکت بیمه از نظر کمی و کیفی برای ایفای تعهدات؛ نظارت بر نظام داوری و رسیدگی به اختلاف‌های مابین بازیگران مختلف صنعت بیمه در محدوده مقرر قانونی.

(ج) استقلال عملیاتی و مالی در عین پاسخگویی نهاد ناظر و تنظیم‌گر:

• کفایت قانون در خصوص استقلال بیمه مرکزی و عدم کفایت آن در عمل به دلیل سیاست رفتاری رؤسای کل در برخی دوره‌ها.

• در عین عدم حصول به اجماع در خصوص حذف اتکایی از وظایف بیمه مرکزی؛ تاکید بر ضرورت حذف فرآیندی و تدریجی بیمه اتکایی از بیمه مرکزی، با تکیه بر سازوکارهای نظارتی و توان اتکایی شرکت‌های بیمه در داخل و خارج کشور.

• رتبه‌بندی سازوکارهای تأمین مالی نهاد ناظر به ترتیب: (۱) دریافت کارمزد ارائه خدمات نظارتی از شرکت‌های بیمه، (۲) اخذ ودیعه، (۳) دریافت هزینه مبادله اطلاعات (ارائه سرویس‌های اطلاعاتی و نرم‌افزاری به شرکت‌های بیمه و تبادل اطلاعات با سایر نهادها و سازمان‌ها) و بودجه دولتی، (۴) تشکیل نهاد اتکایی ملی.

• افزایش پاسخگویی نهاد ناظر صنعت بیمه به نهادهای بالادستی و عموم جامعه از طرق: در دسترس گذاشتن داده و اطلاعات برای ذی‌نفعان؛ افشای عمومی (شامل سخنرانی‌ها، گزارش‌ها و تصمیمات راهبردی)؛ گزارش‌دهی به مجلس و دولت؛ حمایت از رسانه‌های آزاد و پاسخگویی به آن‌ها؛ ایجاد سامانه شکایت الکترونیکی و امکان پاسخگویی آنلاین شرکت‌های بیمه و رتبه‌بندی پاسخگویی آن‌ها؛ اطلاع‌رسانی عمومی و افزایش آگاهی عموم جامعه نسبت به بیمه و خدمات آن.

محورهای حایز اهمیت براساس نظر خبرگان (پرسشنامه)

(د) بُعد اجرایی نظارت:

• ضرورت ورود و اقدام به موقع و مؤثر بیمه مرکزی در قبال شرکت بیمه‌ای که در ایفای تعهدات خود با مشکل مواجه شده است، با استفاده از تمامی ظرفیت‌های مقرر در قانون؛ استفاده از اقدامات اجرایی به ترتیب اولویت (۱) انجماد فعالیت شرکت و کنترل حاکمیتی تا رفع بحران مالی، (۲) محرومیت شرکت از انجام برخی فعالیت‌ها، (۳) وضع جریمه نقدی، (۴) عزل هیئت‌مدیره شرکت بیمه؛ استفاده از جرائم کیفی مثبت نظیر الزام به گذراندن دوره‌های آموزشی برای مدیران متخلف، رتبه‌بندی شرکت‌ها و تغییر رتبه شرکت به دلیل تخلف یا عملکرد ضعیف.

• ضرورت اصلاح و ارتقای قانون تأسیس بیمه مرکزی و بیمه‌گری با توجه به شرایط حال حاضر کشور از جنبه‌های: فعالیت‌های بیمه‌ای که خارج از نظارت بیمه مرکزی و یا توسط عرضه‌کنندگان غیرمجاز در حال انجام است؛ مدیریت عدم توانگری مالی؛ چالش‌های متنی قانون و تعریف گستره فعالیت‌های بیمه‌های بازرگانی؛ حمایت از بیمه‌گذاران؛ تنظیم‌گری بازار رقابتی با توجه به اصل ۴۴ قانون اساسی؛ گنجاندن نهادهای جدید ارائه‌دهنده خدمت و فعالیت‌های مکمل صنعت بیمه نظیر شرکت‌های ارزیابی ریسک و ارزیابی خسارت، سامانه اعتبارسنجی مشتریان و استارت‌آپ‌ها؛ برقراری نظام حاکمیت داده و حاکمیت فناوری اطلاعات.

• تمایز در سازوکار نظارت و تنظیم‌گری برای شرکت‌های بیمه کوچک/تازه تأسیس و یا حداقل توجه به تفاوت‌های ساختاری شرکت‌های بیمه در تنظیم و اجرای مقررات.

• جهت تمرکز بیشتر نهاد ناظر بر وظایف کلیدی نظارت، برون‌سپاری برخی وظایف نظارتی از جمله: انجام محاسبات و تهیه گزارشات موردی در خصوص کفایت ذخایر و سلامت مالی و رتبه‌بندی مؤسسات بیمه با استفاده از نهادهایی از قبیل اکچوئران مستقل، حساب‌برسان مستقل و بازرسان قانونی، مؤسسات رتبه‌بندی؛ بررسی اولیه برنامه‌های کسب‌وکار شرکت‌های متقاضی تأسیس؛ داوری و رسیدگی به شکایات؛ ارزیابی صلاحیت حرفه‌ای مدیران کلیدی و شبکه فروش؛ اعتبارسنجی مشتریان حقوقی صنعت بیمه توسط شرکت‌های اعتبارسنجی؛ تشکیل سامانه نرخ‌دهی الکترونیکی و عملیاتی نمودن شاخص‌های ریسک‌سنجی برای همه رشته‌های بیمه‌ای با تعیین کف نرخ فنی.

محورهای حایز اهمیت براساس نظر خبرگان (پرسشنامه)

ه) حمایت از حقوق بیمه‌گذاران:

• توجه جدی به سایر سازوکارهای حمایت از بیمه‌گذاران به ویژه: تأسیس صندوق حمایت از حقوق بیمه‌گذاران / تغییر ماهیت و گسترش فعالیت صندوق تأمین خسارت‌های بدنی و جبران خسارت بیمه‌گذاران کلیه رشته‌ها در صورت ورشکستگی بیمه‌گر؛ فعال کردن سازوکار ودیعه (در شروع فعالیت شرکت‌های بیمه) و تشکیل حساب ذخیره حمایت از بیمه‌گذاران در بیمه مرکزی؛ توجه جدی به اعمال معیارهای نظارت مالی و فنی و ممانعت از بروز مشکل عدم توانگری مالی در مؤسسات بیمه تا حد امکان.

و) تعامل با سایر نهادهای مرتبط:

عدم هماهنگی بین نهادهای تنظیم مقررات و ناظر بر بازارهای مالی در ایران بر عملکرد نهادهای مالی و بر نحوه نظارت آن‌ها تأثیر منفی داشته و نیازمند اصلاح است. بدیهی است که نظارت مؤثر بر صنعت بیمه نیازمند همکاری تمام نهادها و فرآیندی مستمر است. براساس نظر خبرگان، پیشنهادات زیر جهت افزایش تعاملات مؤثر بین دستگاهی ارائه شده است:

• استفاده از سازوکارهایی برای هماهنگی بیشتر بیمه مرکزی با سایر نهادهای مرتبط با نظارت و تنظیم‌گری صنعت بیمه از طرق: شرکت آن نهادها در جلسات شورای عالی بیمه و یا کمیسیون تخصصی شورا حسب موضوع؛ حضور نماینده تام‌الاختیار بیمه مرکزی در حوزه‌های تصمیم‌گیری و قانون‌گذاری مربوط به کسب و کار بیمه؛ تشکیل کمیته ثبات مالی از نمایندگان بخش‌های بازار مالی و تنظیم و ابلاغ سیاست‌های کلی برای هماهنگی نظارت بخشی؛ پیگیری ایجاد پنجره واحد (اشتراک دیجیتال اطلاعات) بین سازمان‌های مرتبط.

محورهای حایز اهمیت براساس نظر خبرگان (پرسشنامه)

ز) توسعه صنعت بیمه:

- وجود ظرفیت قانونی کافی در صنعت بیمه (قانون تأسیس)، برای توسعه بیمه گری به شیوه‌های نوین و تدقیق شمول حوزه فعالیت‌های بیمه بازرگانی.
- ضرورت بازنگری در مقررات، در جهت ارائه محصولات مشترک بیمه با بانک‌ها و بازار سرمایه.
- فعالیت تکافل در چارچوب شرایطی که توسط شورای عالی بیمه تدوین خواهد شد؛ ضمن شفاف‌سازی و تأکید بر اسلامی بودن سایر انواع بیمه‌های متداول در کشور، کارآمدسازی تکافل، توجه به پیاده‌سازی آن در مناطق سنی‌نشین کشور و به کارگیری آن در بیمه‌هایی نظیر تعاونی و بیمه زندگی.
- توجه جدی به موضوع نهادسازی در صنعت بیمه؛ نهادهای مستقلی مانند مؤسسه مدیریت ریسک، مؤسسه رتبه‌بندی، مؤسسه تعیین صلاحیت حرفه‌ای کارکنان کلیدی، مؤسسات ارزیابی خسارت و غیره که بتوانند نسبت به اجرای درست عملیات در شرکت‌های بیمه به بیمه مرکزی اطمینان دهند.
- پیگیری اصلاحات قانون تأسیس از سایر روش‌ها (مثل قوانین برنامه پنج‌ساله، قانون بودجه، مصوبات شورای عالی بیمه)، غیر از مسیر مرسوم تغییر قانون.

محورهای نیازمند اصلاح / بازنگری / توجه ویژه از سوی بیمه مرکزی ج.ا.ا.

۱- تدوین صلاحیت‌های لازم و دوره خدمت ریاست کل بیمه مرکزی (پیشنهاد شود دوره ریاست کل بیشتر از دوره دولت‌ها باشد (۵ تا ۶ سال، به جای ۴ سال)) و نحوه عزل وی جهت پیشگیری از عزل وی به دلایل غیرفنی و تثبیت موقعیت او در قبال جهت‌گیری‌های سیاسی؛ طبق ترتیباتی که توسط بیمه مرکزی پیشنهاد و به تایید شورای عالی بیمه و تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

۲- تدوین قوانین و مقررات در خصوص تنوع‌بخشی روش‌های تأمین مالی بیمه مرکزی در جهت تقویت استقلال آن، شامل سازوکارهای (۱) دریافت کارمزد ارائه خدمات نظارتی از شرکت‌های بیمه، (۲) دریافت هزینه مبادله اطلاعات و (۳) بودجه دولتی.

۳- حذف تدریجی اتکایی اجباری طی دوره ۵ تا ۱۰ سال؛ پیشنهاد می‌شود تعیین نسبت‌های اتکایی اجباری مصرح در قانون، در اختیار بیمه مرکزی قرار گیرد و به صورت شناور و برحسب رشته‌های بیمه‌ای مشخص شود. در این صورت، ممکن است اتکایی اجباری در یک رشته حتی رقم صفر داشته باشد. با توجه به اینکه با یک حداقل درصد اتکایی اجباری، بیمه مرکزی می‌تواند اطلاعات لازم برای نظارت را کسب کند، حفظ اتکایی اجباری با درصدهای ۵ و ۳ پیشنهاد می‌شود.

محورهای نیازمند اصلاح / بازنگری / توجه ویژه از سوی بیمه مرکزی ج.ا.ا.

۴- طراحی سازوکارهایی به منظور تعریف نحوه همکاری و هماهنگی بیمه مرکزی با سایر نهادهای حاکمیتی نظارتی مرتبط با صنعت بیمه و مقامات اجرایی و قضایی کشور از طریق (۱) شرکت نمایندگان نهادهای ذی ربط در جلسات شورای عالی بیمه و یا کمیسیون تخصصی شورا حسب موضوع و حضور نماینده تام‌الاختیار بیمه مرکزی در حوزه‌های تصمیم‌گیری و قانون‌گذاری مربوط به کسب و کار بیمه؛ (۲) تشکیل کمیته ثبات مالی از نمایندگان بخش‌های بازار مالی و تنظیم و ابلاغ سیاست‌های کلی برای هماهنگی نظارت بخشی؛ (۳) پیگیری ایجاد پنجره واحد بین سازمان‌های مرتبط.

۵- تغییر ترکیب شورای عالی بیمه، حذف حضور وزارتخانه‌های کمتر مرتبط و منفعل در ترکیب شورا و حضور نمایندگان بخش خصوصی واقعی، متخصصان بیمه‌ای، مالی و حقوقی، شبکه فروش بیمه و بیمه‌گذاران (سازمان‌های مردم‌نهاد)؛ ایجاد دبیرخانه تخصصی و مستقل برای شورای عالی بیمه و تقویت کمیسیون‌های تخصصی شورا؛ تدوین نظام مقررات نویسی.

۶- طراحی سازوکار حمایت قضایی از کارکنان نهاد ناظر شامل بیمه مسئولیت حرفه‌ای کارکنان و مدیران، و تامین هزینه معاضدت‌های حقوقی علیه کارکنان نهاد ناظر؛ به‌نحوی که پیگیری‌های قضایی متوجه سازمان باشد و نه فرد.

محورهای نیازمند اصلاح / بازنگری / توجه ویژه از سوی بیمه مرکزی ج.ا.ا.

۷- تدوین برنامه‌ها و اقدامات نهاد ناظر در خصوص ریسک‌های جدید فناوری و تحول دیجیتال؛ توجه به پایش مستمر ریسک‌ها، اولویت‌بندی و تمرکز بر ریسک‌های دارای اولویت از جمله توجه به ریسک‌های مهم نوظهور، نظیر ریسک سایبری؛ حمایت از قراردادهای هوشمند و به رسمیت شناختن آنها در صنعت بیمه.

۸- نظارت هوشمند و خودکار قراردادهای بیمه‌ای از جنبه‌های رعایت نرخ و شرایط، استانداردهای پرداخت خسارت و ...

۹- استفاده از زیرساخت‌های فناوری در موضوع حاکمیت شرکتی، فرایند انتخاب هیأت مدیره، کمیته‌ها و ...

۱۰- با توجه به ظرفیت انتقال ریسک به بازار سرمایه و همچنین تحول دیجیتال در صنعت بیمه کشور، ماده ۳۱ قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری باید به نحوی اصلاح شود که امکان تشکیل و فعالیت SPV و همچنین شرکت‌های بیمه مجازی فراهم باشد (به رسمیت شناختن SPV به عنوان بیمه‌گر).

محورهای نیازمند اصلاح / بازنگری / توجه ویژه از سوی بیمه مرکزی ج.ا.ا

۱۱- با توجه به ظرفیت بازار سرمایه در انتقال ریسک و همچنین پیش‌بینی تشکیل مؤسسات بیمه مجازی و همچنین ارائه بیمه‌های هم‌تا به هم‌تا و نظایر آن، تمهیدی برای امکان صدور بیمه‌نامه در این بسترها باید اندیشیده شود. در این راستا لازم است مؤسسات بیمه مجازی نیز در دایره شمول ماده ۶۶ قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری قرار بگیرند.

۱۲- تمهید ضمانت‌های اجرایی جهت اعمال نظارت بیمه مرکزی بر عملیات بیمه (شامل فعالیت مؤسسه بیمه و یا نمایندگان وی در رشته یا رشته‌های معینی که پروانه بیمه ندارد، عدم رعایت قانون بیمه کشور یا مقررات مربوط به نرخ و شرایط بیمه، عدم رعایت مقررات مربوط به تعداد سهامداران، حدنصاب مالکیت سهام و واگذاری سهام و انتقال سود سهام مؤسسات بیمه و مقررات مربوط به انتقال عملیات و ادغام، جریمه مؤسسه بیمه‌ای که در مهلت مقرر حداقل سرمایه، ودایع، اندوخته‌های فنی و قانونی و مقررات عملیات اتکایی و آیین‌نامه‌های مربوط به هر یک از موارد فوق و همچنین مقررات مربوط به توانگری مالی را رعایت نکند) و تدوین آیین‌نامه اجرایی آن مشتمل بر مصادیق تخلفات و جرایم نقدی متناظر آن‌ها، نحوه جبران خسارت زیان‌دیدگان و محل واریز جرایم نقدی.

محورهای نیازمند اصلاح / بازنگری / توجه ویژه از سوی بیمه مرکزی ج.ا.ا.

۱۳- بازنگری اهداف نهاد ناظر در حوزه‌های نظارت احتیاطی یا بازدارنده و نظارت بر کسب و کار شامل:

- در سطح کلان نظارت احتیاطی، اتخاذ تدابیر لازم برای اطمینان از عملکرد مناسب، با ثبات و یکپارچه بازارهای مالی و حذف ریسک‌های سیستمی نظام مالی؛

- در سطح خرد نظارت احتیاطی، اتخاذ تدابیر لازم برای کنترل و ارتقاء مدیریت ریسک و ارتقاء ثبات مالی، ایمنی و سلامت شرکت‌های بیمه؛

- در بُعد نظارت بر رفتار مالی، اتخاذ تدابیر لازم برای حفظ منافع بیمه‌گذاران در بازار بیمه.

۱۴- بازنگری در وظایف نهاد ناظر در مجموع حوزه‌های نظارت احتیاطی و نظارت بر کسب و کار شامل:

- چارچوب‌های مقرراتی در بخش بیمه، بیمه‌های اتکایی، تحقیق پیرامون مسائل مقررات تنظیم بازار و سیاست‌گذاری و توسعه و تنظیم مقررات جدید شامل:

- ✓ مقررات احتیاطی خرد برای ارتقاء مدیریت ریسک و ارتقاء ثبات مالی بیمه‌گران؛

- ✓ مقررات احتیاطی کلان برای حذف ریسک‌های سیستمی مالی و ارتقاء ثبات مالی سیستمی؛

محورهای نیازمند اصلاح / بازنگری / توجه ویژه از سوی بیمه مرکزی ج.ا.ا.

- در حوزه مقررات گذاری صنعت بیمه همگام با تغییرات فناوری در فرایند خدمات بیمه‌ای و تدوین مقررات مربوط به فعالیت استارت‌آپ‌های بیمه‌ای؛
- تدوین مقررات مربوط به فعالیت مؤسسات تکافل توسط شورای عالی بیمه؛
- ارتقاء استانداردها و شیوه حسابداری مورد استفاده توسط شرکت‌های بیمه و واسطه‌های بیمه‌ای؛
- ارزیابی نظام راهبری و توسعه مدیریت ریسک شرکت‌های بیمه؛
- ایجاد و توسعه بانک‌های اطلاعاتی مشترک و اشتراک دیجیتال اطلاعات سازمان‌های مرتبط؛
- فراهم نمودن امکان تبادل الکترونیکی اطلاعات و پاسخگویی الکترونیکی به استعلام‌های مورد نیاز سایر دستگاه‌های اجرائی حسب شرح وظایف و در چهارچوب قوانین خاص و موضوعی، به صورت رایگان (به استناد بند ۶۷ ماده ۶۷ قانون برنامه ششم توسعه)؛
- تدوین قوانین و مقررات لازم برای ارائه محصولات مشترک بیمه با بانک‌ها و بازار سرمایه.
- توجه جدی به سایر سازوکارهای حمایت از بیمه‌گذاران به ویژه: تأسیس صندوق حمایت از بیمه‌گذاران / تغییر ماهیت و گسترش فعالیت صندوق تأمین خسارت‌های بدنی و جبران خسارت بیمه‌گذاران کلیه رشته‌ها در صورت عدم توانگری مالی بیمه‌گر؛ فعال کردن سازوکار ودیعه (در شروع فعالیت شرکت‌های بیمه) و تشکیل حساب ذخیره حمایت از بیمه‌گذاران نزد بیمه مرکزی؛

محورهای نیازمند اصلاح / بازنگری / توجه ویژه از سوی بیمه مرکزی ج.ا.ا.

- تدوین برنامه راهبردی برای پیش‌نگرانه کردن نظارت و طراحی سیستم پیش‌هشدار؛
- گردآوری و تولید داده‌های آماری، اطلاع‌رسانی بیمه‌ای و ارتقاء جایگاه صنعت بیمه در اذهان عمومی؛
- اختیار حسابرسی شرکت‌های بیمه در صورت لزوم توسط حسابرسان نهاد ناظر؛
- نظارت بر رعایت قوانین و مقررات توسط مؤسسات نظارت‌شونده؛
- تدوین آیین‌نامه اجرایی مواد ۵۹-۵۱ قانون تاسیس در موضوع انحلال و ورشکستگی/انتقال عملیات و ادغام؛
- بازنگری در شیوه نظارت و تنظیم‌گری برای شرکت‌های بیمه کوچک/تازه تأسیس و یا حداقل توجه به تفاوت‌های ساختاری شرکت‌های بیمه در تنظیم و اجرای مقررات؛
- نظارت متمرکز بر آثار منفی که فعالیت‌های بیمه‌گران بر ثبات سیستم مالی دارد.

با سپاسی از شما

